

SHOP

**Jaarrapportage
2023**

Inhoud

Voorwoord	5
Inleiding	7
1 Opvang	8
beschikkingen 20221014-68108, 20220908-57479, 20220908-61316 en 20231023-72264	
2 Maatschappelijk werk	12
beschikkingen 20221014-80634 en 20220908-21392	
3 Carrièreswitch	16
beschikking 20220908-61316	
4 Zorgcoördinatie Mensenhandel	20
beschikkingen 20220908-21392, 20220908-16696 en 20230425-98551	
5 SHOP Jeugd	24
beschikkingen 20220902-38778, 20220902-27192, 20221201-89426 en 20230425-98551	
6 Shop Asia	28
beschikkingen 20220908-16696 en 20220908-21392	
7 Spot46	32
beschikking 20221014-80634	
8 Veldwerk	38
beschikkingen 20221014-80634 en 20220908-61316	
9 SHOP Multidisciplinair	42
beschikking 20230425-98551	
10 Organisatie	46
11 Financiële resultaten	48
beschikkingen 20231023-72264 en 20230321-24370	

SHOP voert de volgende taken uit:

- ① SHOP ondersteunt sekswerkers bij de veilige en professionele uitoefening van hun beroep.
- ② SHOP ondersteunt activiteiten van sekswerkers die positieverbetering van de beroepsgroep tot doel hebben.
- ③ SHOP ondersteunt en begeleidt (ex)sekswerkers in nieuw gemaakte keuzes, zoals bij een carrièreswitch.
- ④ SHOP levert een bijdrage aan de signalering en bestrijding van (inter)nationale mensenhandel.
- ⑤ SHOP ondersteunt de slachtoffers van mensenhandel en voert de zorgcoördinatie uit voor de regio Den Haag, Haaglanden en Hollands Midden.

SHOP baseert haar handelen op de volgende uitgangspunten:

- 1 Het bieden van seksuele dienstverlening is een beroep, waarvan in Nederland de legitimiteit wettelijk is vastgelegd.
- 2 Daar waar derden een persoon onder dwang, misleiding, intimidatie en geweld tot (seksuele of anderszins) dienstverlening of welke vorm van arbeid dan ook aanzetten, is sprake van een te bestrijden misstand.¹
- 3 SHOP beschouwt als haar opdrachtgevers: de cliënten (sekswerkers en slachtoffers mensenhandel op het aspect zorgcoördinatie), de subsidieverleners en andere geldgevers.

¹ Tevens gaat het om het aanzetten tot criminaliteit.

Voorwoord

Voor u ligt de inhoudelijke en financiële jaarrapportage 2023 van SHOP. SHOP is een in Den Haag gevestigde niet-gouvernementele organisatie die dienst- en hulpverlening en opvang biedt aan (voormalig) sekswerkers, slachtoffers van mensenhandel en bij hen betrokkenen (bijvoorbeeld familie). Zij komen uit Den Haag, de regio Haaglanden en Hollands Midden. SHOP functioneert ten dienste van haar samenwerkingspartners en opdrachtgevers tevens als regionaal kennis- en expertisecentrum op de beleidsterreinen sekswerk en mensenhandel.

Dit jaarverslag geeft een overzicht van de activiteiten en financiële resultaten over de periode **1 januari tot en met 31 december 2023**.

De rapportage volgt de richtlijnen van de op pagina 6 genoemde beschikkingen, die gebaseerd zijn op diverse subsidieregelingen en nota's. Per beschikking wordt weergegeven welk hoofdstuk van deze rapportage daaraan refereert. De looptijd van de subsidies is 1 januari t/m 31 december 2023, met uitzondering van de drie laatstgenoemde beschikkingen. Beschikking 20230425-98551 betreft een extra subsidieaanvraag voor de uitvoering van vier projecten, die in de tweede helft van het jaar zijn uitgevoerd. Beschikkingen 20231023-72264 en 20230321-24370 betroffen incidentele subsidies. In het hoofdstuk financiële resultaten wordt de financiële realisatie van 2023 per beschikking weergegeven (zie Hoofdstuk 11).

In deze jaarrapportage worden tevens de activiteiten beschreven die uitgevoerd zijn met subsidie van:

- Hecht: zorgcoördinatie mensenhandel in de regio Hollands Midden;
- Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (No regret): activiteiten in het kader van het programma Samen tegen mensenhandel;
- Ministerie van Justitie en Veiligheid: organiseren van de Landelijke ontmoetingsdagen carrièreswitchprogramma's;
- SWAD (Sekswerk Alliantie Destigmatisering): projecten gericht op destigmatisering.

Ik wens u veel leesplezier.

Drs. M.A. Scali, directeur SHOP
April 2024

Overzicht van beschikkingen

BESCHIKKING	SUBSIDIEREGELING	HOOFDSTUK
20220908-61316	Subsidierегeling carrièreswitch sekswerkers Den Haag 2022 (RIS312608), in het kader van de Prostitutennota 2020-2022	1, 3 en 8
20220908-21392	Activiteiten categorie A van de Subsidierегeling aanpak (tegengaan) van mensenhandel Den Haag 2022-2023 (RIS312606), op grond van het Actieprogramma mensenhandel 2020-2023	2, 4 en 6
20220908-57479	Activiteiten categorie B van de Subsidierегeling aanpak (tegengaan) van mensenhandel Den Haag 2022-2023 (RIS312606), op grond van het Actieprogramma mensenhandel 2020-2023	1
20220908-16696	Activiteiten categorie C van de Subsidierегeling aanpak (tegengaan) van mensenhandel Den Haag 2022-2023 (RIS312606), op grond van het Actieprogramma mensenhandel 2020-2023	4 en 6
20221014-80634	Activiteiten Artikel 1:4 lid 1 uit de Subsidierегeling Sekswerk Den Haag 2022 (RIS313120), op grond van de Prostitutennota Den Haag 2020-2022	2, 7 en 8
20221014-68108	Activiteiten Artikel 1:4 lid 2 uit de Subsidierегeling Sekswerk Den Haag 2022 (RIS313120), op grond van de Prostitutennota Den Haag 2020-2022	1
20220902-38778	Activiteiten categorie C van de Subsidierегeling preventie en participatie jeugd Den Haag 2022 (RIS312621)	5
20220902-27192	Activiteiten categorie E van de Subsidierегeling preventie en participatie jeugd Den Haag 2022 (RIS312621)	5
20221201-89426	Subsidieverlening in het kader van PZJ: incidentele subsidie t.b.v. informatie en advies van SHOP Jeugd	5
20230425-98551	PZJ subsidieverlening in het kader van: <ul style="list-style-type: none"> • Klankbordgroep opzetten en uitvoeren; 9 • Boys-spreekuur/huiskamer; 9 • Trend-gericht vervolgonderzoek naar sekswerk in het algemeen en specifiek onder mannelijke sekswerkers; 9 • Haagse week tegen mensenhandel 4 en 5 	
20231023-72264	Begrotingssubsidie sekswerk en mensenhandel t.b.v.: <ul style="list-style-type: none"> • Urenuitbreiding (compensatie kostenstijgingen) 11 • Herhuisvestingskosten 11 	
20230321-24370 ²	Compensatie arbeidsmarkttoeslag 2022: incidentele subsidie 11	

² Deze beschikking betreft de 1,13% loonkostencompensatie voor het jaar 2022 die SHOP in 2023 van de gemeente Den Haag heeft ontvangen. SHOP heeft deze middelen conform CAO-afspraken in 2022 ingezet voor een arbeidsmarkttoeslag voor deze middeninkomens en al verwerkt in de jaarrekening 2022. De aanvraag is in 2022 ingediend, maar pas in 2023 toegekend. Om die reden vindt verantwoording plaats in de jaarrapportage 2023.

Inleiding

In de volgende hoofdstukken wordt inhoudelijk ingegaan op de resultaten van de kerntaken van SHOP in het jaar 2023. Hierbij delen we alvast een paar resultaten en ontwikkelingen die er vorig jaar uitsprongen.

Een aantal samenwerkingen is versterkt en ontstaan. Zo heeft het team van de Opvang de samenwerking met het outreachend team van Brijder en het TOP-team van Parnasia geïntensiveerd, zodat cliënten die kampen met een cannabisverslaving, schulden en/of PTSS beter ondersteund kunnen worden. Spot46 is een nauwe samenwerking aangegaan met het hiv-behandelcentrum van het HMC Westeinde naar aanleiding van een toename van vragen van Zuid-Amerikaanse transsekswerkers. Vanuit verschillende teams is de samenwerking geïntensiveerd met het Wereldhuis en Vluchtelingen-Werk, omdat er meer vragen lijken te komen vanuit mensen die ongedocumenteerd zijn.

In 2023 was er sprake van een toename van het aantal deelnemers aan het carrièreswitchprogramma. Er is gesignaleerd dat er meer vragen waren over mogelijkheden om te stoppen met sekswerk, met name vanuit sekswerkers in de raamstraten. Er wordt gemonitord wat de redenen hiervoor zijn. Bij ZoCo 18+ (Zorgcoördinatie Mensenhandel) waren afgelopen jaar juist minder aanmeldingen, vooral van (potentiële) slachtoffers arbeidsuitbuiting. Het lijkt erop dat nu de coronapandemie voorbij is – toen slachtoffers zich sneller leken te melden omdat ze in de knel kwamen door het verlies van werk – arbeidsuitbuiting opnieuw meer verborgen is.

Er is weer veel veldwerk gedaan in Den Haag en Hollands Midden, zowel fysiek als online. Veldwerk blijft een heel belangrijk middel voor SHOP om in contact te komen met de doelgroep, hen te informeren over onze hulp- en dienstverlening en trends en ontwikkelingen te signaleren. Het aantal online contacten blijft jaarlijks gestaag stijgen.

In 2023 zijn verschillende nieuwe projecten en activiteiten gestart. SHOP Jeugd organiseerde rond de Haagse week tegen mensenhandel een grote postercampagne met de poster 'What if it was you'. SHOP Asia is nog verder uitgebreid met een spreekuur in Zoetermeer. Het team krijgt een steeds groter netwerk en meer naamsbekendheid bij de doelgroep in Den Haag en Hollands Midden. Ook Maatschappelijk Werk is uitgebreid met een spreekuur, namelijk een avondspreekuur om cliënten de mogelijkheid te bieden buiten kantooruren naar SHOP te komen. Er is een trendgericht onderzoek uitgevoerd rond sekswerk en de commerciële seksmarkt in Nederland. Ook is er een klankbordgroep opgericht met en voor sekswerkers in Den Haag en omgeving.

Tot slot heeft 2023 in het teken gestaan van het vinden van nieuwe huisvesting voor SHOP. Dat is gelukt. In maart 2024 is SHOP naar de nieuwe locatie verhuisd. Het nieuwe pand biedt de mogelijkheid voor het creëren van degelijke ontmoetings- en trainingsruimte. Bovendien zitten zowel de hulp- als dienstverlening voortaan onder één dak. Hiermee gaat een lang gekoesterde droom in vervulling. Voordat we verder vooruitkijken, blikken we nu eerst terug op de resultaten van 2023.

1 Opvang

De opvang van SHOP, De Gantel, is het vangnet en tevens de springplank voor dak- en thuisloze (ex)sekswerkers en slachtoffers van mensenhandel. Zij worden in staat gesteld om vanuit een veilige en leerzame omgeving vorm te geven aan een (passend) stabiel, zelfredzaam en zelfstandig leven.

**beschikkingen 20221014-68108, 20220908-57479,
20220908-61316 en 20231023-72264**

De opvang ontwikkelt haar activiteiten vanuit de volgende functies:

Noodopvang

Het bieden van laagdrempelige, veilige en kortdurende opvang, waarbij een vervolgtraject wordt opgesteld.

Crisisopvang

Het bieden van 24-uursopvang, waarbij cliënten hun persoonlijke doelen tot zelfredzaamheid kunnen behalen. Dit doen zij door te oefenen in de leefgroep onder begeleiding van de opvangmedewerkers en door te werken aan de realisatie van een psychosociaal en praktisch gericht persoonlijk plan onder begeleiding van een maatschappelijk werker.

Dagopvang

Verzorgen van maaltijden, groepsactiviteiten en laagdrempelige dagbesteding voor zowel cliënten uit de opvang als cliënten die in beeld zijn bij SHOP, maar niet in de opvang verblijven.

Basis medische zorg

Faciliteren van het huisartsensprekuur en basis medische zorg, zoals het verstrekken van medicijnen via huisarts/apotheek, voor cliënten. Hier kunnen ook cliënten terecht die geen eigen huisarts hebben.

Bedbezetting

De Gantel heeft achttien bedden en twee noodbedden, verdeeld over twee aparte leefgroepen in de nood- en crisisopvang en drie appartementen. De appartementen dienen als doorstroom vanuit de crisisopvang, waar cliënten in een kleinere leefgroep oefenen met een zelfstandig leven buiten SHOP (zoals begeleid/beschermd wonen bij een andere instelling of in een eigen woning).

De bezettingsgraad afgelopen jaar was 84%. Dit is iets lager dan voorgaande jaren (86% in 2022 en 86,5% in 2021). In totaal verbleven er 51 unieke cliënten in de opvang, wat vergelijkbaar is met 2022 toen het er 50 waren. Veel plaatsingen komen via AVIM (Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel), die veelal de volgende dag of in dezelfde week zijn doorgeplaatst. Het gaat in totaal om 18 (ex)sekswerkers, 18 slachtoffers van mensenhandel en 15 potentiële slachtoffers van mensenhandel. Vergeleken met voorgaande jaren valt op dat het percentage slachtoffers van mensenhandel langzaam toeneemt. In 2023 was dit 65%, in 2022 60% en in 2021 57%.

Doelgroep

Van het totaal aantal cliënten is de meerderheid vrouw en drie zijn transpersoon. SHOP is in 2022 een pilot gestart met het bieden van opvang aan transpersonen in De Gantel. In 2023 is dit voortgezet. Deze pilot is gestart, omdat er lokaal en landelijk bijna geen opvangmogelijkheden zijn voor deze doelgroep. Dit geldt ook voor mannelijke sekswerkers en jonge LGBTQIA+. Bij SHOP komen regelmatig hulpvragen van deze doelgroep binnen. Samen met Stichting Queer Mind is SHOP momenteel bezig met het realiseren van opvangmogelijkheden voor deze doelgroepen.

De meeste cliënten (25) in de opvang zijn Nederlands. De andere nationaliteiten zijn verdeeld over 17 nationaliteiten, waaronder verschillende Oost-Europese en Latijns-Amerikaanse nationaliteiten. Opvallend was de toename van Oegandese vrouwen (zie ook Hoofdstuk 4). Van de cliënten in de opvang neemt 23% deel aan het carrièreswitchprogramma (zie Hoofdstuk 3).

In de opvang woont net als vorig jaar een doelgroep die minder zichtbaar en erg op zichzelf is. Het afgelopen jaar was er een toename van cliënten met vermoedelijk een licht verstandelijke beperking (LVB). Om de kennis hierover te verrijken hebben medewerkers een workshop gevolgd bij Orthopedagogisch Behandelcentrum Ipse de Bruggen over LVB en hechtingsproblematiek.

Ook is er een trend te zien waarbij cliënten bij SHOP worden aangemeld vanuit Zorg- en Veiligheidshuizen en AVIM en veelal kort verblijven in de opvang. Het aantal cliënten die als multi-probleematisch gelabeld kunnen worden groeit. Het merendeel van de cliënten heeft een cannabisverslaving, schulden en/of PTSS. Mede hierom is de samenwerking met het outreachend team van Brijder en het TOP-team van Parnassia geïntensiveerd. Deze samenwerking zal verder uitgewerkt worden in 2024.

De doorstroom van cliënten blijft lastig door de woningcrisis. Hiervoor blijft SHOP in gesprek met de gemeente Den Haag. Ook merken we dat externe hulpverlening langzamer op gang dan voor de coronapandemie. Het gebrek aan perspectief zorgt ervoor dat van het team op het gebied van samenwerking en op begeleidingsniveau meer gevraagd wordt.

Bedbezetting Opvang

De bedbezetting was 84%

51 unieke personen, van wie
 18 (ex)sekswerkers
 18 slachtoffers mensenhandel
 15 potentiële slachtoffers mensenhandel

23% volgt het carrièreswitchprogramma

Huisarts

Al jaren verzorgt een huisarts een wekelijks inloopspreekuur bij de opvang van SHOP. De huisarts heeft een aparte kamer waar zij consulten houdt voor cliënten. Alle cliënten van de opvang kunnen bij de huisarts terecht, met of zonder verzekering. De huisarts is er ook voor cliënten die niet in de opvang verblijven. Als het om niet-verzekerde cliënten gaat dan biedt SHOP in samenwerking met de GGD de mogelijkheid om het consult te vergoeden.

Dagopvang

De opvang is overdag toegankelijk voor cliënten die geen bed bezetten, maar overdag behoefte hebben aan dagbesteding en contact. Indien gewenst, kunnen ze gebruik maken van het aanbod aan activiteiten en faciliteiten op de opvang, zoals wasgelegenheid, de computer en douche.

Activiteiten op de opvang

De opvang organiseert verschillende thema-avonden voor cliënten. Bijvoorbeeld de thema-avond Pizza & Seks, waarbij het CSG (Centrum Seksuele Gezondheid GGD Haaglanden) langskomt om op een laagdrempelige manier in gesprek te gaan met cliënten over veilige seks en soa's. Ook wordt dan de mogelijkheid geboden om een soa-test te doen.

Samen met Spot46 is er in het kader van 2 juni, Internationale dag van de sekswerker, een activiteit georganiseerd waar cliënten van binnen en buiten de opvang langs konden komen om tassen te maken en voorlichting te krijgen over soa's (zie ook Hoofdstuk 7).

Zoals hiervoor aangegeven is er een intensievere samenwerking gestart met Brijder en het TOP-team van Parnassia, vanwege de psychiatrische problematiek bij cliënten. Het TOP-team komt tweewekelijks langs om in gesprek te gaan met cliënten die daar behoefte aan hebben.

In samenwerking met Dignita zijn twee voorlichtingsavonden georganiseerd over de Dignita Academy. Dit is een laagdrempelig opleidingsprogramma voor cliënten die een carrièreswitch overwegen.

Kennis en ervaringen delen

Regelmatig zijn er verzoeken van andere organisaties of instanties om meer te leren over hoe de opvang van SHOP in zijn werk gaat. Zo is er in 2023 op verzoek van de burgemeester van Nieuwkoop samen met het team ZoCo uitleg gegeven over de opvang, de SRH³ methodiek, de doelgroep en problemen en uitdagingen waar SHOP tegenaan loopt. Ook hebben medewerkers van de opvang deelgenomen aan een overleg met gemeenteraadsleden van D66 Den Haag over een opvang voor mannen. Daarnaast is er een overleg geweest met de directeur van Stichting Queer Mind over opvang voor de queer gemeenschap. ●

³ SRH staat voor Systematisch Rehabilitatiegericht Handelen (SRH). Deze methodiek past SHOP toe bij de uitvoering van de individuele trajecten. Zie Hoofdstuk 2 voor meer informatie over deze methodiek.

Maatschappelijk werk

Het team Maatschappelijk Werk werkt aan de volgende doelstellingen:

- Begeleiding van (ex)sekswerkers in hun wens hun zelfredzaamheid en zelfsturing te vergroten, zodat zij zo zelfstandig en aangenaam mogelijk kunnen participeren in de maatschappij.
- Begeleiding van sekswerkers in het maken van nieuwe keuzes bij het stoppen met hun werkzaamheden als sekswerker (carrière-switchprogramma).
- Bijstaan van (vermoedelijke/potentiële) slachtoffers van mensenhandel in hun wens de regie over hun leven te herwinnen.

beschikkingen 20221014-80634 en 20220908-21392

Bij de uitvoering van de individuele trajecten past SHOP de methodiek van Systematisch Rehabilitatiegericht Handelen (SRH) toe. Kenmerkend voor de SRH-methodiek is 'de eigen kracht'-benadering. Het vergroten van de zelfredzaamheid op alle leefgebieden⁴, doet een duidelijk beroep op de eigen kracht van de cliënt en draagt bij aan de bestendigheid van het omzetten van wensen in haalbare doelen.

De uitvoering van het team richt zich op de volgende activiteiten:

- Individueel maatschappelijk werk
- Groepswork
- Dagelijks inloopsprekuren voor cliënten met kortdurende vragen
- Psychosociale begeleiding aan slachtoffers mensenhandel

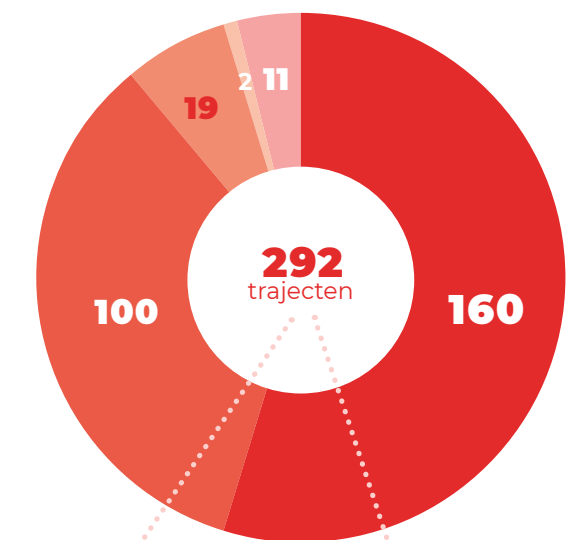
⁴ SHOP hanteert de volgende leefgebieden: huisvesting, werk, familie en relaties (kinderen/gezin), sociaal functioneren, seksualiteit, psychisch functioneren, zingeving, lichamelijke gesteldheid, juridische begeleiding, omgang met financiën, praktisch functioneren en dagbesteding.

Trajecten Maatschappelijk Werk

In 2023 waren er 292 trajecten, wat iets minder is dan het aantal trajecten in 2022 (313). Het overgrote deel van de doelgroep is vrouw (77%) en de meest voorkomende leeftijdscategorie is 31 tot en met 40 jaar (35%). Dit is beide vergelijkbaar met voorgaande jaren. De meest voorkomende nationaliteit is net als afgelopen jaren Nederlands (35%), gevolgd door cliënten uit Midden- en Oost-Europa (18%).

Zij komen vooral uit Bulgarije, Hongarije en Roemenië. Cliënten met een Latijns-Amerikaanse/Spaanse achtergrond zijn er ook relatief veel (12%).

- (ex)sekswerker
- slachtoffer mensenhandel
- potentieel slachtoffer mensenhandel
- jeugdprostitutie
- onbekend

Gender

224 vrouwen
45 mannen
22 transpersonen
1 non-binair

Top 3 nationaliteiten

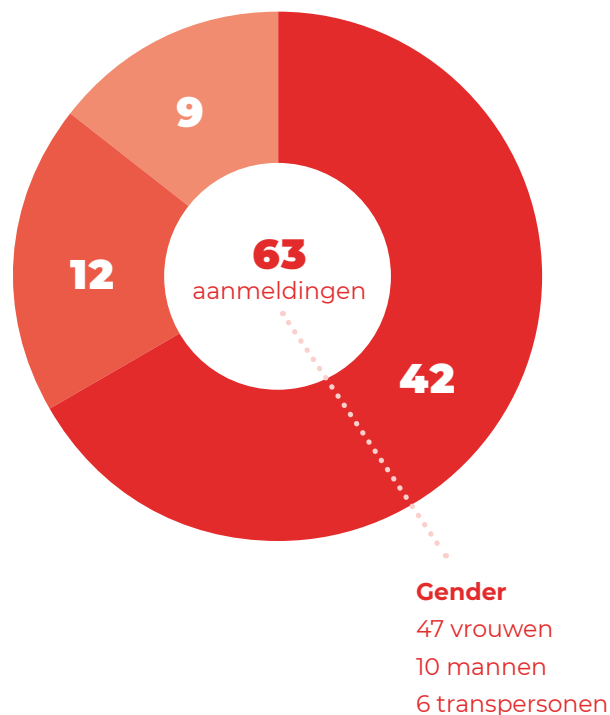
Nederlands (90)
Midden- en Oost-Europa (52)
Latijns Amerika/Spanje (36)

Aanmeldingen Maatschappelijk werk

In 2023 hebben 63 cliënten zich aangemeld voor maatschappelijk werk. Dit is een lichte daling vergeleken met het jaar daarvoor toen het er 72 waren. Een aantal cliënten heeft zich afgelopen jaar opnieuw aangemeld bij SHOP, maar het overgrote deel (54) is nieuw. De meeste aanmeldingen zijn van vrouwen (74%), zoals ook te zien is bij het totaal aantal trajecten.

De meerderheid is Spaans(talig)/Latijns-Amerikaans (17). De groep die daarop volgt is Nederlands (13). De derde grootste groep komt uit Midden- en Oost-Europa (9). Deze verdeling is anders dan bij het aantal trajecten. De komende jaren moeten uitwijzen in hoeverre er sprake is in een verschuiving van nationaliteiten/achtergronden van de cliënten bij Maatschappelijk Werk. Afgelopen jaar is een nieuwe Spaanssprekende maatschappelijk werker gestart, wat een reden kan zijn waarom meer Spaanssprekende cliënten zich hebben aangemeld. De ervaring leert dat het drempelverlagend werkt om in de eigen taal ondersteund te kunnen worden.

- (ex)sekswerker
- slachtoffer mensenhandel
- potentieel slachtoffer mensenhandel

Bij de aanmeldingen komt net zoals bij de trajecten de grootste groep uit de leeftijdscategorie 31 tot en met 40 jaar (35%). Hoewel er in 2021 en 2022 sprake was van een toename in aanmeldingen van cliënten in de leeftijdscategorie 18 tot en met 20 jaar, was er in 2023 geen enkele aanmelding binnen deze categorie.

In 2023 zijn er 179 trajecten afgesloten. Dit is veel vergeleken met voorgaande jaren. In 2022 zijn er bijvoorbeeld 82 trajecten afgesloten. In 2023 waren het er meer, omdat er een opschoning van dossiers heeft plaatsgevonden. Toen is gebleken dat veel dossiers open stonden, die al in eerdere jaren afgesloten hadden moeten worden.

Hulpvragen

Hulpvragen gaan onder andere over huisvesting, financiën, praktische zaken en/of ander werk. Ook zijn er veel vragen met betrekking tot briefadressen, wat een van de diensten is die SHOP kan leveren mits iemand daarvoor in aanmerking komt. In 2023 kreeg Maatschappelijk Werk van relatief veel mensen uit Latijns-Amerika met een Europees verblijfsrecht in Spanje, Frankrijk of Italië het verzoek voor een briefadres. Veelal hadden deze cliënten echter geen rechten op sociale voorzieningen in Nederland, waardoor SHOP niet in deze hulpvraag kon voorzien.

Ten behoeve van het optimaal ondersteunen van cliënten maakt het team Maatschappelijk Werk regelmatig gebruik van de tolkendiensten van Global Talk, zodat cliënten in hun eigen taal hun verhaal kunnen vertellen. De tolkendiensten worden als prettig ervaren door zowel cliënten als medewerkers. De tolkendiensten worden ook gebruikt door andere teams van SHOP. In 2023 is er door heel SHOP 147 keer gebruik gemaakt van de tolkendienst.

Avondspreekuur

Sinds 2023 houdt het team Maatschappelijk Werk elke donderdag een avondspreekuur. Dit is een extra inloopsprekkuur ten behoeve van cliënten en externen die niet tijdens de traditionele kantooruren naar SHOP kunnen komen. Cliënten vinden het fijn dat deze mogelijkheid er is.

Transgender themabijeenkomsten

Aan de transgender themabijeenkomsten van SHOP neemt een contactgroep deel, bestaande uit transpersonen die werkzaam zijn of werkzaam zijn geweest als sekswerker. De transgroep bestaat inmiddels vijf jaar.

In 2023 hebben 18 bijeenkomsten plaatsgevonden. Het aantal unieke deelnemers is 15. Onder hen zijn 10 vaste bezoekers die vaker naar de bijeenkomsten zijn gekomen. Per bijeenkomst zijn er gemiddeld vijf mensen.

De thema's seksualiteit, transitie en sekswerk staan centraal tijdens de bijeenkomsten. Zo is er tijdens één bijeenkomst besproken hoe het is om als transsekswerker seks te hebben met paren en als transvrouw seks met vrouwen. Ook is een avond de stelling besproken 'Seks met klanten zonder condoom'. Dit zijn onderwerpen die leven bij leden van de groep. Tijdens één bijeenkomst heeft een bekkenfysiotherapeut voorlichting gegeven over wat zij kan betekenen voor transpersonen met betrekking tot de transitie en seksuele problemen.

In 2023 is opgevallen dat er doormiddel van mond-tot-mondreclame meer hulpvragen komen over (onvergund) sekswerk van Zuid-Amerikaanse transsekswerkers die al dan niet ongedocumenteerd in Nederland verblijven. Er wordt ook – onder andere via het netwerk van de contactgroep – een toename signaleerd van Zuid-Amerikaanse transsekswerkers die hiv-positief zijn en behandeling willen in Nederland. Hierdoor is er meer contact met de hiv-poli van het HMC Westeinde (zie ook Hoofdstuk 7).

Overige activiteiten Maatschappelijk Werk

In het kader van kennisoverdracht en informatie-uitwisseling neemt het team Maatschappelijk Werk regelmatig deel aan overleggen en bijeenkomsten. Zo heeft het team in 2023 deelgenomen aan het Haags veldwerkoverleg, overleggen met het Rode Kruis en Leger des Heils en een lunch/kennismaking met (nieuwe) medewerkers van De Haven.

Ook was het team bij verschillende overleggen samen met andere teams van SHOP, zoals bij het Medisch Overleg OngeDocumenteerden (MOOD) Den Haag, de MSW themabijeenkomst Nederland Vlaanderen en verschillende overleggen met de gemeente Den Haag rondom het carrièreswitchprogramma. ●

3 Carrièreswitch

Aan het carrièreswitchprogramma nemen (ex)sekswerkers deel die besloten hebben te stoppen met sekswerk en/of ander werk willen gaan doen. Zij komen uit Den Haag, de regio Haaglanden en Hollands Midden.

beschikking 20220908-61316

SHOP krijgt financiering voor het carrièreswitchprogramma van de gemeente Den Haag via de subsidieregeling ‘Carrièreswitch sekswerkers Den Haag 2022’. De middelen hiervoor worden beschikbaar gesteld aan de gemeente via de Decentralisatie-uitkering Uitstapprogramma’s voor Prostituees (DUUP).⁵ Als subsidievoorwaarde voor de DUUP geldt dat SHOP voor 25% cofinanciering draagt. Sinds de start van het programma in 2014 komt de cofinanciering van SHOP voort uit de reguliere gemeentelijke subsidie die SHOP ontvangt voor de uitvoering van een aantal kerntaken: het maatschappelijk werk, het veldwerk, de 24-uursopvang en het informatie- en adviescentrum Spot46. Al deze activiteiten hebben een voorwaardelijke of flankerende rol bij de uitvoering van het carrièreswitchprogramma. Zonder deze activiteiten zou het programma niet uitgevoerd kunnen worden.

⁵ Voorheen was dit de Regeling Uitstapprogramma’s Prostituees (RUPS).

95 Carrièreswitchtrajecten

32 Oriëntatiefase
39 Uitvoerfase
14 Nazorgfase
10 Trajecten afgesloten

29 Aanmeldingen

Trajecten carrièreswitch

In 2023 waren er in totaal 95 carrièreswitchtrajecten. Op 31 december 2023 waren er nog 85 trajecten actief. Eerder in het jaar zijn er 10 dossiers afgesloten. Gedurende het jaar waren er 29 aanmeldingen. Het aantal aanmeldingen is hoger dan in 2022 toen het er 22 waren en vergelijkbaar met de 30 aanmeldingen in 2021.

De meeste deelnemers van het programma zijn vrouw (77). Er namen 9 mannen, 8 transpersonen en 1 non binair persoon deel aan het carrièreswitchprogramma. Bijna de helft (40) van de deelnemers zit in de leeftijdscategorie 31 t/m 40 jaar. Vanuit de opvang neemt 23% (12 cliënten) deel aan het programma.

Fasen van de carrièreswitch

Tijdens het carrièreswitchprogramma doorloopt de cliënt verschillende fasen, namelijk de **contactfase, oriëntatiefase, uitvoerfase en nazorgfase**.

Met betrekking tot de **contactfase** speelt veldwerk, zowel online als offline, een belangrijke rol. Daarbij wordt de mogelijkheid tot stoppen met het werk besproken. In hoofdstuk 8 worden de resultaten van veldwerk beschreven. Uiteraard kan een cliënt zich ook uit zichzelf bij SHOP aanmelden.

Als een cliënt de wens om te stoppen met sekswerk nadrukkelijk kenbaar heeft gemaakt bij diens maatschappelijk werker, bevindt diegene zich in de **oriëntatiefase**. In deze fase is de maatschappelijk werker degene die het contact heeft met de cliënten, een uitkering kan aanvragen en gesprekken voert over het stoppen met het werk en rondom alle andere leefgebieden. Deze fase kan soms enkele weken in beslag nemen, maar kan ook maanden duren. Dit hangt af van iemands situatie.

In de **uitvoerfase** wordt de jobcoach intensief betrokken. De jobcoach helpt bij het zoeken naar vacatures, oefenen met solliciteren en het aanleren van vaardigheden. Ook kan de jobcoach helpen bij het vinden van vrijwilligerswerk, een opleiding of dagbestedingsplaats. Samen met netwerkpartners bekijkt de jobcoach waar de kansen liggen en uiteindelijk het beste resultaat voor de cliënt. Dit uit zich ook in de contacten en afspraken met STiP en TEO⁶ in het kader van de wet Werk en Inkomen en de Participatiewet, waar cliënten van het carrièreswitchprogramma een preferente positie hebben voor wat betreft begeleiding, uitkering en (werk)trajecten.

Tijdens de **nazorgfase** is een cliënt aan het werk of volgt hij/zij/die een studie. In deze fase houdt de jobcoach de vinger aan de pols en is er in het bijzonder aandacht voor het handhaven of verbeteren van de situatie waarin de cliënt zich inmiddels bevindt. De maatschappelijk werker is in deze fase bezig met andere hulpvragen of andere leefgebieden.

Cliënten kunnen tijdens de verschillende fasen van het carrièreswitchprogramma gebruik maken van het groepsaanbod van SHOP, zoals de Nederlandse taallessen die verzorgd worden in samenwerking met Taal aan Zee. Daarnaast gaat het om alle andere groepsactiviteiten die specifiek in het kader van het carrièreswitchprogramma ontwikkeld zijn, zoals de trainingen gericht op empowerment en financiële zelfredzaamheid. Gedurende het traject kunnen cliënten ook gebruik maken van de faciliteiten van de opvang van SHOP. Cliënten kunnen daarnaast gebruik maken van participatie-instrumenten van de gemeente en het (scholing)aanbod van partners van SHOP, zoals onderwijsinstellingen en stageaanbieders in verschillende sectoren.

Binnen het carrièreswitchprogramma is er aanbod voor specifieke doelgroepen. In 2023 is met specifieke aandacht voor de taalbarrière het programma toegankelijk gemaakt voor cliënten van SHOP Asia. Ook wordt het programma onder de aandacht gebracht bij de doelgroep jongens/mannen via SHOP BoysMen.

⁶ STiP staat voor Sociaal Traject in Perspectief en TEO staat voor Tijdelijke Extra Ondersteuning. Beide worden gefaciliteerd door de gemeente Den Haag.

Activiteiten en bijeenkomsten carrièreswitch

De jobcoach sluit regelmatig aan bij externe overleggen of bijeenkomsten om de samenwerking met netwerkpartners te versterken of nieuwe samenwerkingen aan te gaan en kennis en ervaring uit te wisselen. Zo is er in 2023 deelgenomen aan overleggen met ESSM, Belle, FIER en FairWork om kennis uit te wisselen en met elkaar af te stemmen. Ook waren er voortgangsoverleggen met de gemeente Den Haag en De Haven over de uitvoering van het programma.

Regionale dekking carrièreswitchprogramma

Het aangaan en versterken van samenwerkingen is onder andere gericht op het verbeteren van de toeleiding naar werk. Dit gebeurt zowel in de regio Haaglanden als Hollands Midden. Een belangrijke taak binnen het carrièreswitchprogramma is namelijk het creëren van een goede regionale dekking van het programma, door het leggen van contacten met verschillende gemeenten, lokale hulpverleningsinstellingen en andere belangrijke actoren op het gebied van participatie en arbeidsmarkt. Hierbij kan onder ander gedacht worden aan de realisatie van gestructureerde afspraken voor dagbestedingsplaatsen, uitkeringen en deelname aan bestaande participatiestructuren in de gemeenten.

Door een combinatie van factoren, met name de coronapandemie, is de regionale samenwerking bijna tot stilstand gekomen. Ook blijkt dat sekswerkbeleid en een daarbij passend carrièreswitchprogramma niet leeft in de lokale politiek. Als er aandacht is voor sekswerk dan beperkt dat zich vrijwel altijd in relatie tot het bestrijden van mensenhandel. Een andere factor heeft te maken met de onderbezetting van het team Carrièreswitch binnen SHOP gedurende de eerste helft van 2023. In de tweede helft van het jaar is het team erin geslaagd om stappen te zetten in het creëren van een betere regionale dekking. De samenwerking is geïntensiveerd met andere DUUP gemeenten, Zorg- en veiligheidshuizen, Dignita Den

Haag en koepelorganisaties van werkgevers, woningcorporaties en uitzendbureaus. Ook is de samenwerking versterkt met de Haagse Hogeschool, ROC Mondriaan en Taalplein.

In verband met de wisselingen in het team is er in 2023 geen Regionaal Carrièreswitch Festival georganiseerd. De voorbereidingen zijn eind van het jaar gestart, onder andere naar aanleiding van de resultaten van de deelname aan de Maatschappelijke Beursvloer die georganiseerd werd door PEP Den Haag. Het festival wordt in 2024 georganiseerd en heeft als doel de bekendheid van het hulpverleningsaanbod en de mogelijkheden van het carrièreswitchprogramma te promoten onder lokale werkgevers, opleidingen, bestuurders en politici.

Landelijke ontmoetingsdagen carrièreswitchprogramma's

SHOP heeft in 2023 twee keer een 'Landelijke ontmoetingsdag carrièreswitchprogramma's' georganiseerd. De eerste dag organiseerde SHOP samen met PMW013 en de gemeente Tilburg en de tweede dag met FIER in Capelle aan den IJssel. Beide dagen werden mede georganiseerd door het Ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V), die tevens de dagen financiert. Het doel van de dagen is om met alle DUUP-gemeenten en uitvoerders ervaringen uit te wisselen, van elkaar te leren met betrekking tot de carrièreswitchprogramma's en te werken aan een landelijke dekking van de programma's.

Overige activiteiten Carrièreswitch

In 2023 heeft het team Carrièreswitch de volgende aanvullende structurele en incidentele activiteiten ontplooid.

- Presentatie over sekswerk en carrièreswitch voor studenten van EDU-travel: het betreft criminologie studenten uit de VS die op studiereis waren in Nederland.
- Deelname aan de Maatschappelijke Beursvloer 2023 waarbij ten behoeve van de cliënten van SHOP vier activiteiten en evenementen zijn opgehaald.
- Coördinatie-overleg met de STiP en TEO over de samenwerking en de nieuwe wets- en beleidsontwikkelingen.
- Adviesrol van het team bij het in 2023 gestarte onderzoek 'Stoppen met sekswerk' door Verwey-Jonker Instituut in opdracht van het WODC. ●

4

Zorgcoördinatie Mensenhandel

SHOP is de regionale zorgcoördinator voor slachtoffers van mensenhandel. Het gaat om potentiële, vermoedelijke en daadwerkelijke slachtoffers van seksuele, criminele en arbeidsuitbuiting. Het team Zorgcoördinatie Mensenhandel (ZoCo) voert enerzijds activiteiten uit die gericht zijn op de (risico)doelgroepen, zoals het bijstaan van slachtoffers en het geven van voorlichting. Anderzijds is ZoCo een informatiebron voor het bestrijden van mensenhandel en het vergroten van de inzichten in de trends hiervan op regionaal en landelijk niveau door onder andere het geven van voorlichting.

beschikkingen 20220908-21392, 20220908-16696
en 20230425-98551

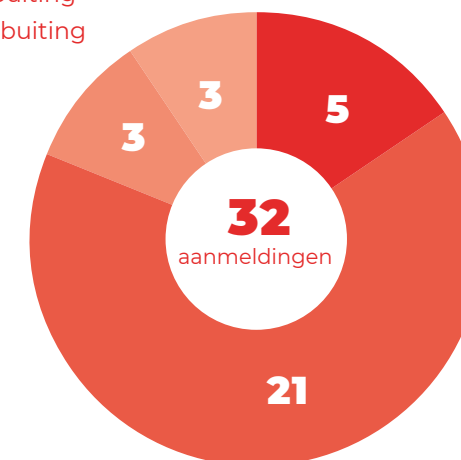
Aanmeldingen ZoCo

In 2023 waren er 32 meldingen van (mogelijke) slachtoffers mensenhandel. Dit is een afname vergeleken met 2022 en 2021 toen deze aantallen respectievelijk 42 en 40 waren. 24 meldingen komen uit de regio Haaglanden en 8 uit Hollands Midden. De meeste meldingen (21) betroffen seksuele uitbuiting, een vergelijkbaar aantal met voorgaande jaren. Het aantal meldingen van arbeidsuitbuiting betrof 5 en is opvallend lager dan de 15 meldingen in 2022 en 10 in 2021.

In voorgaande jaren werd door SHOP vermoed dat door de coronacrisis gevallen van mogelijke arbeidsuitbuiting, die anders verborgen waren gebleven, aan het licht zijn gekomen. Door het verlies van werk als gevolg van de crisis kwamen mensen in de knel met huisvesting, zorgverzekering en/of de verblijfsvergunning en hebben zij zich mede hierdoor sneller gemeld bij SHOP. Het lijkt erop dat nu de crisis voorbij is, arbeidsuitbuiting opnieuw meer verborgen is. Het lagere aantal meldingen wil dus niet zeggen dat het aantal slachtoffers van mensenhandel is afgenomen. SHOP hoopt dat de aanpassing van artikel 273f uit het Wetboek van Strafrecht, dat momenteel ter consultatie ligt, eraan gaat bijdragen dat (mogelijke) slachtoffers meer bereid zijn om uitbuiting te melden.

De meeste meldingen (25) zijn van vrouwen. Doorgaans vormen zij de grootste groep. Ruim een derde (13) van de meldingen zijn van Nederlandse slachtoffers. Dit is vergelijkbaar met 2022. De overige 19 slachtoffers komen uit 10 landen verspreid over de hele wereld. Opvallend is de stijging in het aantal Oegandese vrouwen. Hierover heeft ZoCo contact gehad met netwerkpartners elders in het land, die dit ook signaleerden. Komend jaar wordt dit gemonitord.

- Arbeidsuitbuiting
- Seksuele uitbuiting
- Criminele uitbuiting
- Onbekend

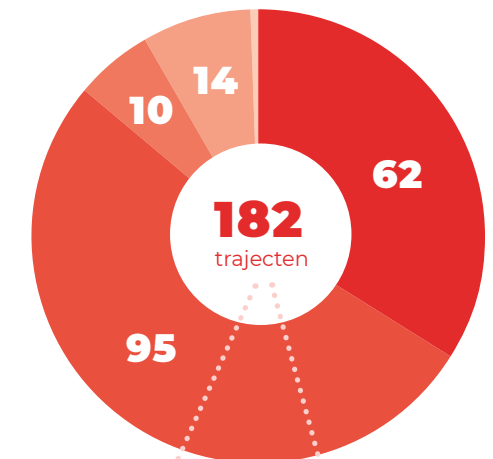

Trajecten ZoCo

In 2023 waren er in totaal 182 trajecten bij ZoCo, 15 meer dan in 2022. Het gaat om 117 vrouwen, 62 mannen en 3 transpersonen. Bij 95 van de trajecten gaat het om seksuele uitbuiting en bij 62 om arbeidsuitbuiting. Van het totaal aantal trajecten komen 26 cliënten uit Hollands Midden en de overige 156 uit de regio Haaglanden.

Er wordt op maat bekeken waar iemand de beste hulpverlening kan krijgen, passend bij iemands hulpvraag en wensen. Van de 182 cliënten waren er 51 in behandeling bij SHOP. Met 11 (mogelijke) slachtoffers zijn intakegesprekken gevoerd. SHOP bood 58 cliënten nazorg. 62 trajecten zijn in 2023 afgesloten.

- Arbeidsuitbuiting
- Seksuele uitbuiting
- Criminele uitbuiting
- seksuele en criminele uitbuiting
- onbekend (1)

62 trajecten zijn in 2023 afgesloten

Gender
117 vrouwen
62 mannen
3 transpersonen

Casusbesprekingen

Er is verschillende keren contact opgenomen met ZoCo in verband met een casusbespreking. In 2023 ging het tijdens een casusbespreking vrijwel elke keer om zorgen over een cliënt door medewerkers van organisaties zoals het Daklozenloket, Jeugdbescherming en het Leger des Heils. Ook is er contact gezocht vanuit een bank die zich zorgen maakte om een van haar klanten. Daarnaast hebben ouders gebeld in verband met zorgen om hun kind.

De casussen gingen over alle vormen van (mogelijke/vermoedelijke) uitbuiting; dus seksuele, criminele en arbeidsuitbuiting. ZoCo geeft tijdens een casusbespreking informatie of advies en laat weten wat zij eventueel voor iemand kan betekenen. Indien nodig wordt er doorverwezen naar andere instanties of teams van SHOP. De casussen komen uit Den Haag en Hollands Midden, maar ook uit andere regio's in het land.

Overleggen ZoCo

ZoCo neemt deel aan verschillende overleggen met als doel samenwerking met netwerkpartners te versterken en de aanpak van mensenhandel, de ondersteuning voor slachtoffers en de bewustwording over mensenhandel te optimaliseren. In 2023 ging het onder andere om de volgende overleggen:

- Zorgcoördinatie Overleg met CoMensha
- ZoCo overleg Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA)
- Focusoverleg met Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden en Hollands Midden
- Voortgangsoverleg Zorg- en Veiligheidshuis Leiden inzake Hollands Midden
- Regionale mensenhandel tafel arbeidsuitbuiting
- Regionale mensenhandel tafel seksuele uitbuiting
- Lokale mensenhandel tafel gemeente Delft
- Werkgroep GGD Preventie mensenhandel
- Zorgnetwerk mensenhandel Den Haag
- Overleg met Leger des Heils
- MDO met gemeente Den Haag en Straatdokters
- Samenwerking tussen SHOP en AVIM
- Zorgtafel met ervaringsdeskundigen
- Cliëntoverdracht met Perspektief
- Overleg met VluchtelingenWerk Nederland
- Overleg met Ketenregisseur mensenhandel
- Kennismaking met Delftsupport
- Werkgroep Weerbare Sierteelt
- Evaluatie van het Actieprogramma mensenhandel 2020-2023 van de gemeente Den Haag

SHOP neemt deel aan het Strategisch Overleg Menshandel (SOM). Sinds september 2022 is SHOP namens het SOM lid van de werkgroep en stuurgroep die werkt aan de herijking van het interdepartementale programma Samen tegen Mensenhandel, onder leiding van het Ministerie van J&V.

Trainingen en voorlichting

ZoCo zet zich actief in voor de preventie van mensenhandel door haar kennis over te dragen aan professionals en burgers, onder wie mensen die risico lopen slachtoffer te worden van mensenhandel. Samen met SHOP Jeugd geeft ZoCo trainingen en organiseert zij bewustwordings- en voorlichtingsbijeenkomsten en roadshows.⁷ ZoCo draagt ook regelmatig kennis over door als gastspreker aanwezig te zijn op bijvoorbeeld symposia en webinars of mee te werken aan interviews van bijvoorbeeld radio en televisie. In tabel 1 worden de activiteiten uit 2023 weergegeven. ●

TABEL 1: ACTIVITEITEN ZOCO 2023

	Aantal mensen bereikt
• Voorlichting mensenhandel voor Parnassia	15
• Training mensenhandel in samenwerking met FairWork voor aandachtfunctionarissen mensenhandel van de gemeente Den Haag	15
• Voorlichting mensenhandel voor servicemedewerkers van gemeente Alphen aan den Rijn	6
• Roadshows in samenwerking met het RIEC e.a. in Pijnacker-Nootdorp, Hillegom, Teylingen, Lisse, Midden Delfland, Lansingerland en Leidschendam-Voorburg. Hierbij was SHOP Jeugd ook aanwezig.	185
• Raadsinformatiemarkt arbeidsmigranten in gemeente Alphen aan den Rijn	25
• Raadsinformatiemarkt in gemeente Boskoop	30
• Beeldvormende sessie mensenhandel voor gemeente Delft	25
• Training mensenhandel voor gemeente Zuidplas	15
• Training in samenwerking met FairWork voor Straatdokters	20
• Kennisbijeenkomst 'Niets doen is geen optie' in samenwerking met de gemeente Gouda	90
• Voorlichting mensenhandel voor Limor	12
• Voorlichting aan coaches E25	23
• Voorlichting voor medewerkers Leger des Heils	20
• Informatiemarkt en workshop op de conferentie Unmasking Trafficking van de Haagse Hogeschool (in samenwerking met CoMensha). Hierbij was SHOP Jeugd ook aanwezig.	75
• Verdiepingstraining signalen mensenhandel voor Staedion	15
• Voorlichting aandachtfunctionarissen bij Jeugdzorginstelling Schakenbosch	12
• Webinar mensenhandel behorend bij de e-learning module mensenhandel en ondermijning in samenwerking met AVIM voor diverse gemeentemedewerkers uit de eenheid Den Haag	6
• Webinar mensenhandel behorend bij de e-learning RIEC	40
• Informatiebijeenkomst arbeidsmigranten (in samenwerking met FairWork)	20
• Haagse week tegen mensenhandel (met SHOP Jeugd, zie Hoofdstuk 5 voor meer informatie)	
• Medewerking aan podcast GGD in het kader van de Haagse week tegen mensenhandel	n.v.t.
• Overleg met Pointer over documentaire mensenhandel	n.v.t.

⁷ In 2021 is SHOP gestart met de Roadshow ondermijning samen met het RIEC, Bestuurlijk Ondernemingsteam (BOT-ondermijning district G, Hollands Midden), Escaperoom en STEDIN. Aan de roadshows namen zowel gemeente-ambtenaren als burgers uit de gemeente deel, waar de roadshow plaatsvindt.

5

SHOP Jeugd

SHOP Jeugd geeft ondersteuning, advies en informatie aan minderjarigen die worden uitgebuit of (on)vrijwillig seks hebben in ruil voor geld of spullen. Als expertisecentrum geeft SHOP Jeugd informatie en advies aan jongeren, ouders of verzorgers en zorgprofessionals. SHOP Jeugd werkt nauw samen met andere partners in de regio.

Beschikkingen 20220902-38778, 20220902-27192, 20221201-89426 en 20230425-98551

Aanmeldingen en trajecten

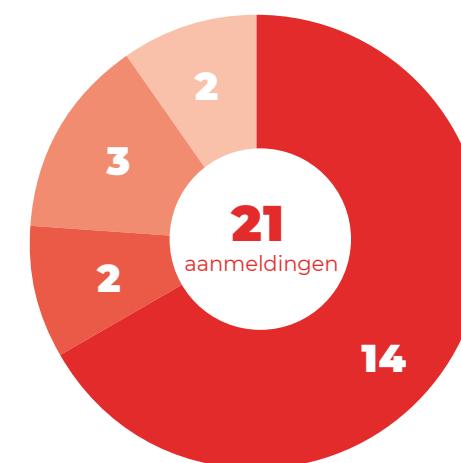
In 2023 waren er 21 meldingen bij SHOP Jeugd, vergeleken met 14 in zowel 2022 als 2021. De meeste meldingen (14) gaan om seksuele uitbuiting. De andere meldingen betreffen criminele uitbuiting of een combinatie van criminele en seksuele uitbuiting.

Er waren 14 meldingen uit Haaglanden en 7 uit Hollands Midden. In 2022 was er één melding uit Hollands Midden. SHOP Jeugd lijkt steeds bekender te worden in de regio.

16 meldingen zijn van iemand met de Nederlandse nationaliteit, 2 zijn Nederlands-Marokkaans, 2 zijn Syrisch en 1 iemand is Roemeens. De meeste meldingen (17) zijn van vrouwen/meisjes.

In 2023 waren er in totaal 29 trajecten, waarvan 8 zijn afgesloten. Aan het eind van 2023 waren er dus nog 21 trajecten. Daarvan zaten twee in nazorg, twee in de intakefase en de overigen waren in behandeling.

- seksuele uitbuiting
- criminele uitbuiting
- seksuele en criminele uitbuiting
- onbekend welke vorm van uitbuiting

579 volgers
op sociale media

688 jongeren,
ouders/verzorgers en
jeugdprofessionals
bereikt via voorlichting

Informatiepunt SHOP Jeugd

Het informatiepunt van SHOP Jeugd is telefonisch en via mail bereikbaar. In 2023 is het informatiepunt 38 keer gebeld en gemailld. Mensen bellen voor advies in verband met zorgen over een kind of een cliënt of vanwege signalen of vermoedens van sekswerk en/of mensenhandel. Zo wordt SHOP Jeugd onder andere benaderd door ouders, scholen, het JIP, jeugdzorg en gemeenten. Er heeft in 2023 15 keer een intakegesprek plaatsgevonden met iemand naar aanleiding van contact met het informatiepunt.

Afgelopen jaar kreeg SHOP Jeugd meerdere telefoontjes van scholen, ouders en jeugdwerkers over gevallen waarin meisjes vermoedelijk crimineel werden uitgebuit. Vergeleken met 2022 valt op dat toen de vermoedens van criminele uitbuiting vooral over jonge mannen gingen. Een andere ontwikkeling die werd waargenomen is een nieuwe vorm van criminele uitbuiting waarbij nepgeld wordt gewisseld met echt geld.

Digitale bezoekers

Op social media is SHOP Jeugd actief op Facebook en Instagram. In 2022 is het aantal volgers op Instagram en Facebook ten opzichte van het jaar daarvoor gestegen van 540 naar 579. Berichten op social media gaan over sexting, grooming en seksuele en criminele uitbuiting. Ook worden voorlichtingen en trainingen hier gepromoot. Daarnaast informeert SHOP Jeugd digitale bezoekers via de twee websites: shop-jeugd-denhaag.nl en boefje.nu

Bewustwording en voorlichting 18-/21- doelgroep

Een van de kerntaken van SHOP Jeugd is het geven van voorlichting aan jongeren, professionals en opvoeders. Dat gebeurt bijvoorbeeld op scholen of bij jeugdinstellingen. Ook geeft SHOP Jeugd samen met ZoCo (18+) voorlichting tijdens de roadshows (zie pagina 23). Onderstaande tabel geeft de overige voorlichtingen weer die in 2023 hebben plaatsgevonden. Hiermee zijn 503 mensen bereikt, naast de 185 deelnemers tijdens de roadshows. Tijdens de voorlichtingen en overige bewustwordingsactiviteiten zijn tevens goodiebags uitgedeeld met daarin de signalenkaart van SHOP.

TABEL 2: ACTIVITEITEN SHOP JEUGD

	Aantal mensen bereikt
(Pre)Puberbeurs markt in Zuidplas	50
Congres 'Jonge Aanwas uit de criminaliteit'	10
Elance Academy Festival Den Haag	10
Voorlichting Jongens- en Meidengroepen Ipse de Bruggen	18
Training jongerenwerkers meldingsteam Schakenbosch over seksuele en criminele uitbuiting	15
Deelnemer paneldiscussie bij voorstelling 'Misschien zie je haar vaak alleen' over uitbuiting van jongeren	30
Thema-avond Vadercentrum met buurtbewoners, politie en wethouder	50
Congres Act4Respect Jongeren	10
Haagse week tegen mensenhandel:	
• Medewerking aan de inspiratieavond ' <i>Habiba koop je eigen bloemen</i> ', georganiseerd door ELANCE Academy	30
• Webinar <i>criminele en seksuele uitbuiting jongeren</i> , in samenwerking met GGD en Centrum 1622	180
• Stand van SHOP met <i>nieuwe VR bril 'Criminele uitbuiting'</i> , op 5 locaties in Den Haag	100
• <i>Postercampagne 'What if it was you'</i> : deze postercampagne is een maand lang gehouden rondom de Haagse week tegen mensenhandel. De poster is op verschillende plekken in Den Haag verspreid.	

een impressie van de postercampagne

SHOP Jeugd werkt naast deze activiteiten aan het creëren van bewustwording door mee te werken aan interviews over haar werk en expertise. In 2023 is SHOP Jeugd negen keer geïnterviewd. Zo was er een interview met CoMensha, welke gericht was op het verbeteren van de website van CoMensha en inzicht krijgen in de social media kanalen die ketenpartners gebruiken. Er waren twee interviews voor televisieprogramma's. Eén met Mediastorm over de beeldvorming over criminele uitbuiting en een ander met BNNVARA en Videoland voor een documentaire over influencers die worden uitgebuit.

SHOP Jeugd is geïnterviewd door de Stadskrant Den Haag over signalen van seksuele/criminele uitbuiting en de Haagse week tegen mensenhandel. Daarnaast waren er interviews met studenten in verband met hun afstudeeropdrachten, onder wie een student Criminologische Wetenschappen aan de Universiteit Gent voor haar masterproef over jongens in de prostitutie en de effecten van illegaliteit en sekswerkbeleid.

Overleggen en bijeenkomsten SHOP Jeugd

SHOP Jeugd is onderdeel van een breed lokaal en landelijk netwerk. Hierdoor neemt SHOP Jeugd deel aan verschillende overleggen om kennis te delen, signalen en casuïstiek te bespreken en om samenwerking met ketenpartners aan te gaan of te versterken. In 2023 gaat het om de volgende structurele overleggen:

- 18- Overleg Haaglanden (SHOP Jeugd is voorzitter van dit overleg)⁸
- Landelijk Zorgcoördinatoren overleg
- Klankbordgroep CoMensha
- Groepsaanpak Mensenhandel (Haaglanden)
- Werkgroepoverleg Preventie Mensenhandel (met o.a. gemeente Den Haag, GGD en Middin)
- Deelname aan de regionale mensenhandeltafels seksuele en criminele uitbuiting
- Overleg met Vadercentrum Schilderswijk Den Haag
- Overleg met de Afdeling Mensenhandel van de Marechaussee
- Herhaaldelijke deelname aan het overleg van het Meldingsteam Schakenbosch ●

⁸ De deelnemers van het 18- overleg zijn onder andere GGD, gemeente Den Haag, Jeugdbescherming West, William Schrikker Groep, Centrum Jeugd en Gezin, Schakenbosch, Ipse de Bruggen, Mondriaan, Leger des Heils, Middin, AVIM, Mee Zuid Holland, Veilig Thuis Haaglanden

6

SHOP Asia

SHOP Asia, voorheen Haags Welzijn, streeft ernaar om het welzijn, de arbeidssituatie en de maatschappelijke positie van Aziaten die werkzaam zijn in de regio's Haaglanden en Hollands Midden te verbeteren. Hierbij gaat bijzondere aandacht uit naar de positie van (potentiële) slachtoffers van mensenhandel en uitbuiting. Door het bieden van advies, voorlichting en training wordt de doelgroep voorzien van de juiste informatie, zodat hun zelfredzaamheid bevordert wordt en zij minder kwetsbaar zijn voor uitbuiting.

beschikkingen 20220908-16696 en 20220908-21392

Spreekuren

SHOP Asia houdt spreekuren in Den Haag, Gouda en Zoetermeer. Het spreekuur in Zoetermeer is in augustus 2023 gestart. Dit spreekuur maakt onderdeel uit van een project dat wordt uitgevoerd met subsidie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (No regret), in het kader van het programma Samen tegen mensenhandel. Naast de uitbreiding van het spreekuur naar Zoetermeer is er voor dit project ook onderzoek gedaan naar de mechanismen die te maken hebben met arbeid en uitbuiting van de Aziatische doelgroep. Dit heeft geresulteerd in het rapport Fantazië (zie pagina 31).

Het aantal unieke personen dat naar deze spreekuren kwam was 304. Dit is een stijging ten opzichte van de 189 in 2022. Tweederde is een nieuwe bezoeker. Zij zochten in 2023 voor het eerst contact met SHOP Asia. Deze toename is onder andere te verklaren doordat het spreekuur is uitgebreid naar Zoetermeer en SHOP Asia steeds bekender wordt onder de doelgroep.

Ongeveer 40% van de hulpvragers is man en 60% vrouw. Dit verschil heeft met name te maken met de beperkte sociale contacten en lange werkdagen van mannen in deze doelgroep. Het overgrote deel heeft de Chinese nationaliteit (87%), wat te verklaren is doordat de focus van het team tot 2021 op die doelgroep lag. Daarnaast bereikt SHOP Asia cliënten met andere Aziatische achtergronden, vooral Filipijns en Thais.

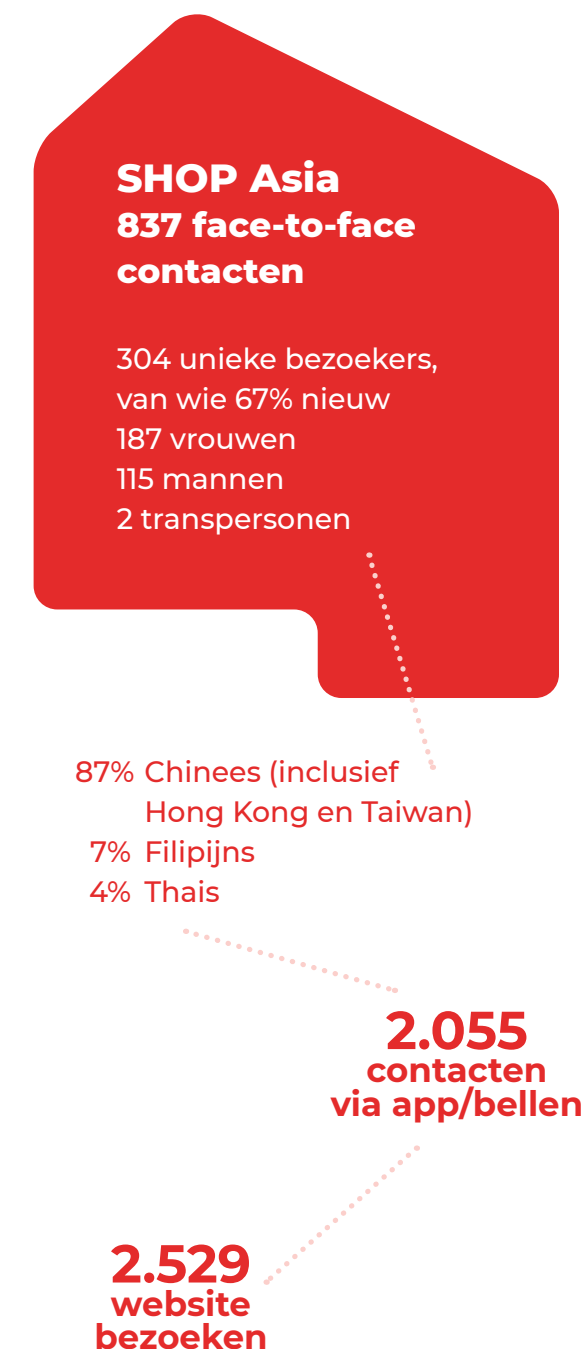
Ruim tweederde van de individuele bezoekers (229) is arbeidsmigrant. Het overgrote deel is werkzaam in de horeca. Een kleinere groep werkt in de bouw, schoonmaak en als huishoudelijke hulp. Elf zijn gespecificeerd als sekswerkers, die werkzaam zijn in de wellnessbranche/massagesalons. Er waren 4 slachtoffer van mensenhandel en 6 ongedocumenteerden. Van de overigen (65) is geen specifieke doelgroep bekend.

Face-to-face contacten

Er waren 837 face-to-face contacten in 2023. Hiermee wordt het aantal keer bedoeld dat alle cliënten in totaal naar de spreekuren van SHOP Asia kwamen. Dit is bijna een verdubbeling ten opzichte van de 484 in 2022. Het valt op dat vooral het spreekuur dat bij Spot46 gehouden wordt drie keer zo vaak is bezocht (in totaal 185 keer). Hier komen zowel sekswerkers als niet-sekswerkers. Het spreekuur in Gouda is twee keer zo vaak bezocht (198 keer). Ook het spreekuur bij

de Chinese brug is afgelopen jaar vaker bezocht (423 keer versus 325 keer in 2022). Het spreekuur in Zoetermeer dat sinds augustus bestaat is 31 keer bezocht.

Naast het spreekuur is SHOP Asia bereikbaar voor de doelgroep per telefoon en app. Op die manier is er afgelopen jaar 2.055 keer contact geweest met de doelgroep. Uit de cijfers blijkt dat dit contact is toegenomen vergeleken met de 1.232 keer het jaar ervoor. WeChat is het meest populaire chatmiddel.

Hulpvragen

In 2023 waren er, net zoals in voorgaande jaren, veel vragen over werken en wonen in de regio. Bijvoorbeeld over het vinden van een betaalbare woning met een minimumloon. Ook blijken de slechte arbeidsvoorwaarden voor Aziatische koks ongewijzigd te blijven, ondanks de verbeterde onderhandelingspositie door het personeelstekort in de horeca. Er is sprake van lange werkweken (50 tot 60 uur), geen ziekteverlof en weinig tot geen betaalde vakantiedagen.

Bij de oudere doelgroep valt op dat sommige mensen door jarenlang overwerk fysiek ongeschikt zijn geworden om onder deze werkomstandigheden het horecawerk voort te zetten. Ze hebben nog niet de pensioengerechtigde leeftijd bereikt, maar kunnen geen andere baan vinden door de hoge leeftijd en de taalbarrière. Ziekteverlof wordt ook niet opgenomen om conflicten met de werkgever te voorkomen uit angst voor gezichtsverlies in de gemeenschap.

Uitbreiding naar Gouda en Zoetermeer

Gouda

Naar aanleiding van signalen dat in Gouda en omstreken veel hulpvragen zijn van Chinese arbeidsmigranten, is SHOP Asia in 2022 gestart met een inloopspreekuur in Gouda. In 2023 is dit spreekuur voortgezet. Tijdens het spreekuur is naar voren gekomen dat er veel arbeidsuitbuiting heerst in Gouda en de omliggende dorpen, zoals Reeuwijk, Boskoop en Stolwijk. Hierbij gaat het om werken ver onder het minimum loon of zonder contract, doorwerken tijdens vakantie en onterecht ontslag. SHOP Asia observeert dat veel van de cliënten die op het spreekuur komen inmiddels op de hoogte zijn van hun arbeidsrechten en verlofrechten, maar hun werkgever hier niet mee durven te confronteren. Loyaliteit voor de werkgever en angst om binnen de gemeenschap gezien te worden als verrader spelen hierbij een grote rol.

Andere zorgwekkende signalen die zijn opgevangen – ook tijdens veldwerk in de regio – waren gok- en alcoholverslaving, huiselijk geweld bij meerdere gezinnen, verwaarlozing van kinderen (alleen thuis gelaten, hele dag achter een scherm zitten en onverzorgd zijn) en achteruitgang van gezondheid van een aantal koks ten opzichte van het jaar daarvoor.

Naast het spreekuur wordt in Gouda informatie gedeeld via WeChat. Veel Chinezen maken enkel gebruik van WeChat om vragen te stellen over hun arbeidsomstandigheden en soms hun hart te luchten over hun leefsituatie en slechte werkomstandigheden. Dit geeft SHOP Asia een ingang tot de nogal gesloten gemeenschap. Ook wordt door het team belangrijke informatie over praktische zaken vertaald en vervolgens verspreid via appgroepen op WeChat. Er is namelijk gesignaleerd dat er weinig directe informatie in het Chinees te verkrijgen is over de Nederlandse overheid.

Zoetermeer

Al sinds 2018 zijn er signalen dat er in Zoetermeer vraag is naar een inloopspreekuur. In september 2023 is hier invulling aangegeven door te starten met een spreekuur. Het inloopspreekuur vindt twee keer per maand plaats in de Chinese Evangelische Kerk 'Geloof, Hoop en Liefde' (GHL kerk) en twee keer per maand in de stadsbibliotheek.

Het spreekuur is zowel fysiek als online gepromoot door het verspreiden van flyers. Via social media die veel gebruikt wordt door de Chinese doelgroep, zoals WeChat en Xiao Hong Shu (Little Red Book, vergelijkbaar met Instagram) is het spreekuur online bekend gemaakt. Ook is het spreekuur gepromoot tijdens een dienst in de GHL kerk en vieringen van het Chinees Maanfeest in Gouda en Den Haag. De GHL kerk heeft tevens het spreekuur onder de aandacht gebracht via hun nieuwsbrief. Ook zijn flyers achtergelaten bij het Stadhuis, UWV, de bibliotheek, een ophaalpunt en diverse horecagelegenheden. Het is gebleken dat vooral mond-tot-mondreclame erg belangrijk is om de doelgroep te bereiken. Het brede netwerk binnen de doelgroep in Zoetermeer van een vrijwilliger van SHOP Asia heeft eraan bijgedragen dat cliënten het spreekuur grotendeels langs deze weg hebben gevonden.

In Zoetermeer is de training digitale basisvaardigheden gegeven. Tijdens een lunch hebben de deelnemers met elkaar gepraat. Het was duidelijk dat samen eten verbindt. De training is goed geweest voor de naamsbekendheid van het inloopspreekuur. Hierna is er namelijk meer animo voor ontstaan. Deze activiteiten lijken goed bij te dragen aan het vergroten van de vertrouwensband tussen SHOP Asia en de Chinese gemeenschap. De hulpvragen die tijdens het inloopspreekuur naar voren zijn gekomen gaan enerzijds over werk, zoals arbeidscontracten, UWV en pensioen. Anderzijds zijn er vragen over IND, plek in de internationale schakelklas voor nieuwkomers, scheiding en toeslagen.

Overleggen en bijeenkomsten Haags Welzijn

SHOP Asia neemt deel aan verschillende landelijke en lokale overleggen en bijeenkomsten om de samenwerking met netwerkpartners te ontwikkelen of versterken ten behoeve van de doelgroep. In 2023 ging het om volgende overleggen en bijeenkomsten:

- Overleggen met IOM (Internationale Organisatie voor Migratie)
- Deelname aan rondetafels van het programma Samen tegen Mensenhandel
- Overleggen met Stabilum over bewindvoering
- Ledenvergadering van Stichting Taiwanese community care (TCCAN)
- Kennismakingen met Rode Kruis en Kwadraad Maatschappelijk Werk
- Overleg over samenwerking tussen SHOP en SARO (gericht op Filipijnse doelgroep)
- Bijeenkomst 'Werk, migratie en inclusie' van FairWork
- Overleg met Breedstedelijk Overleg (inzake Ongedocumenteerden) samen met Spot46
- Overleg met Migrante Netherlands (Centrum voor Filipijnse Arbeiders)
- Overleg met de GHL kerk in Zoetermeer ter promotie van het spreekuur

Training, voorlichting en overige activiteiten

SHOP Asia geeft regelmatig trainingen, workshops en verzorgt taallessen. Al deze activiteiten zijn gericht op empowerment en het vergroten van de kennis van de doelgroep. In 2023 heeft het team in dit kader drie keer een training digitale basisvaardigheden gegeven. Ook is er vier keer een workshop haken georganiseerd, met als doel via een creatieve activiteit in contact te komen met de doelgroep en daarmee nieuwe informatie en ideeën te krijgen voor bijvoorbeeld voorlichtingsthema's. Op Internationale Vrouwendag organiseerde SHOP Asia samen met de Chinese Brug workshops voor de doelgroep.

Naast het geven van training en voorlichting aan de doelgroep, geeft SHOP Asia dit ook aan organisaties en instanties die de doelgroep tegen (kunnen) komen in hun werk. In dit kader heeft SHOP Asia afgelopen jaar voorlichting gegeven aan het Veiligheidshuis, Gemeenteloket en Leger Des Heils in Gouda.

Medewerkers van het team doen één keer per maand – samen met medewerkers van het team Maatschappelijk werk – veldwerk bij de vergunde Thaise erotische massagesalons in Den Haag. Ook gaat SHOP Asia op veldwerk naar andere Aziatische gelegenheden in Den Haag en Hollands Midden, zoals horeca, wellnessplekken, winkels en onvergunde massagesalons. Tijdens veldwerk worden flyers verstrekt om de (potentiële) doelgroep te informeren over wat SHOP Asia voor hen kan betekenen.

Om haar netwerk en naamsbekendheid te vergroten en informatie te delen met de doelgroep heeft SHOP Asia deelgenomen aan evenementen van de Aziatische gemeenschap. Op verzoek heeft het team actieve bijdrages geleverd tijdens evenementen. Hiervoor zijn flyers gemaakt en verspreid. Zo was SHOP Asia met een stand aanwezig tijdens Chinees Nieuwjaar in het Atrium. Ook heeft het team deelgenomen aan evenementen in Gouda tijdens Chinees Nieuwjaar en het Chinees Maanfeest. Daarnaast heeft het team activiteiten verzorgd tijdens het Thaise Songkran festival en op evenementen rondom de Filipijnse onafhankelijkheidsdag. Hier heeft ook een ontmoeting plaatsgevonden tussen de Filipijnse ambassadeur en het team.

Onderzoek Fantazië

In de tweede helft van het jaar heeft SHOP Asia een kortdurend exploratief onderzoek uitgevoerd naar de aard en omvang van arbeidsuitbuiting onder Aziatische (arbeids)migranten. Het onderzoek heeft tevens de ervaring van SHOP met deze groep in kaart gebracht. Naast desk research zijn 35 (arbeids)migranten en 9 professionals geïnterviewd. Het onderzoek heeft geresulteerd in het rapport Fantazië – Tussen droom en werkelijkheid: een verkenning naar de aard en omvang van arbeidsuitbuiting onder Aziatische (arbeids)migranten. ●

7 Spot46

SHOP haar informatie- en adviescentrum voor (ex)sekswerkers, Spot46, werkt aan verschillende kerntaken om haar doelstellingen te bereiken. Door het geven van informatie en advies ondersteunen de sociaal dienstverleners sekswerkers. Ook vervult Spot46 een belangrijke taak als het gaat om expertise- en kennisuitwisseling en destigmatisering van sekswerk.

beschikking 20221014-80634

Informatie en advies

Spot46 is in 2023 door 344 individuele (ex)sekswerkers bezocht. 180 van hen zijn afgelopen jaar voor het eerst naar Spot46 gekomen. De overige 164 zijn terugkerende bezoekers. De grootste groep unieke bezoekers is net zoals voorgaande jaren Roemeens, gevolgd door Nederlandse en Latijns-Amerikaanse sekswerkers.

Het valt op dat het aantal unieke bezoekers flink is gestegen ten opzichte van 2022 toen het er 208 waren, maar nagenoeg gelijk is aan de 337 uit 2021. De daling in 2022 kwam mogelijk doordat de unieke bezoekers toen minder goed zijn bijgehouden. Dit gebeurt handmatig en anoniem, wat veel onderlinge afstemming vraagt en dat jaar moeilijker was door personele wisselingen in het team.

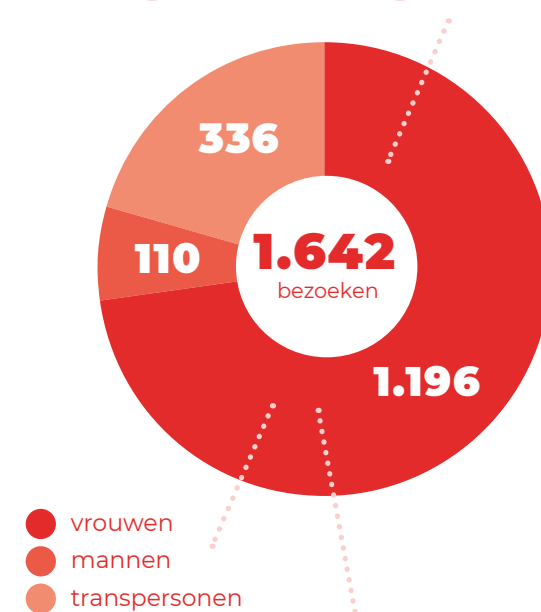
In totaal is Spot46 in 2023 1.642 keer bezocht door sekswerkers. Dit is een stijging van 40% vergeleken met 2022 toen er 1.174 bezoeken waren. Een mogelijke oorzaak hiervan kan het extra spreekuur op dinsdagmiddag zijn, dat sinds 2023 gedraaid

wordt. Ook komen bezoekers vermoedelijk frequenter bij Spot46, omdat het de laatste twee jaar meer de uitstraling gekregen heeft van een huiskamer. Bezoekers laten regelmatig weten dat ze Spot46 als een fijne plek ervaren en daarom vaker terug komen.

Gemiddeld kwam iemand 4,8 keer naar Spot46. Veruit de meeste bezoeken zijn van vrouwen (73%), maar het team slaagt er ook in om elk jaar meer mannen te bereiken. Een mogelijke verklaring kan zijn dat Spot46 op social media meer focus heeft op inclusiviteit van de LGBTQIA+ gemeenschap. Daarom volgt zij organisaties die ook voor deze inclusiviteit staan, wat Spot46 beter vindbaar maakt. Waarschijnlijk is er daarnaast ook sprake van mond-tot-mondreclame.

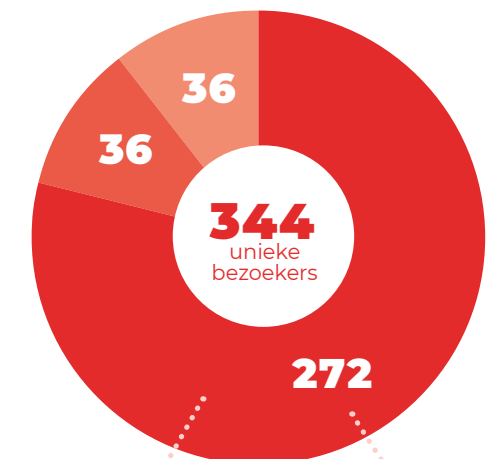
Latijns-Amerikaanse sekswerkers zijn qua achtergrond/nationaliteit de groep die het vaakst naar Spot46 komen (7,9 keer), gevolgd door Roemeense sekswerkers (4 keer) en Nederlandse sekswerkers (3,9 keer). De Thaise groep lijkt Spot46 weer vaker te bezoeken vergeleken met voorgaande jaren.

1.642 bezoeken tijdens spreekuur Spot46

Top 3 nationaliteiten

1. Latijns-Amerika/Spaanstalig (683)
2. Roemeens (432)
3. Nederlands (369)

180 nieuwe bezoekers

Top 3 nationaliteiten

1. Roemeens (109)
2. Nederlands (94)
3. Latijns-Amerikaans (86)

Hulpvragen

De meeste sekswerkers kwamen in 2023 naar Spot46 met vragen over wet- en regelgeving, vergelijkbaar met voorgaande jaren. Hier valt op dat Spot46 steeds meer te maken krijgt met vragen over hoe je zaken regelt als je ongedocumenteerd bent. Het kopen van condooms, sponsjes en glijmiddel blijft ook een veelvoorkomende reden om naar Spot46 te komen. Ook valt op dat het thema welzijn meer naar voren komt in gesprekken tijdens het spreekuur. Sekswerkers luchten hun hart bij sociaal dienstverleners of willen alleen even een luisterend oor voor wat ze meegemaakt hebben.

Een opvallende trend is de groei in Venezolaanse sekswerkers die naar Spot46 komen. Zij zijn in de meeste gevallen ongedocumenteerd en zien zich, door de politieke en economische situatie in Venezuela, genoodzaakt om te werken als sekswerker. Het is hierdoor een kwetsbare groep. Om de groep beter te kunnen ondersteunen heeft Spot46 meer contact met straatdokters, het Wereldhuis en Vluchtelingen-Werk en neemt het team deel aan lokale en landelijke overleggen omtrent zorg aan deze groep.

Spot46 heeft gemerkt dat er een stijging was in vraag naar hiv-medicatie vanuit ongedocumenteerde sekswerkers. Zij komen voornamelijk uit Zuid-Amerika en zijn trans- of mannelijke sekswerkers. Daarom is er in 2023 gestart met een nauwe samenwerking met het hiv-behandelcentrum van het HMC Westeinde. Tevens heeft deze samenwerking als doel om ernaar te streven dat deze groep meer therapietrouw wordt. Een medewerker van Spot46 gaat mee naar de eerste consulten om te vertalen en dient ook als contactpersoon.

Top 5 hulpvragen spreekuur Spot46

1	Wet en regelgeving	549x
2	Condooms, sponsjes, glijmiddel kopen	135x
3	Financieel	67x
4	Gezondheid algemeen	61x
5	SOA/HIV/ PrEP	60x

Consulten externen

Naast het reguliere spreekuur komen bezoekers naar Spot46 voor de spreekuren van de boekhouder, advocaten en het CSG (Centrum seksuele gezondheid):

- 565 keer CSG (o.a. soa-test, hepatitis B vaccinatie, anticonceptie)
- 196 keer boekhouder
- 12 keer juridisch spreekuur

Ook zijn 86 sekswerkers getest tijdens soa-outreach van Spot46 in samenwerking met het CSG in de Doubletstraat en Geleenstraat. Daarnaast is Spot46 met het CSG mee geweest naar een ontmoetingsplek voor mannen die seks hebben met mannen, om Spot46 daar onder de aandacht te brengen bij mogelijke sekswerkers. Dit is geen vergunde werkplek en er kan niet vastgesteld worden of hier sprake is van sekswerk. Hier zijn nog eens 20 personen getest.

De boekhouder heeft ook cliënten via Spot46 die hij niet op het spreekuur ziet, maar met wie het contact via de telefoon/WhatsApp verloopt. Sinds 2023 houdt de boekhouder deze telefonische contacten bij. Het ging afgelopen jaar om 1.458 telefonische contacten.

Het juridisch spreekuur vindt minder vaak bij Spot46 plaats. In plaats daarvan wordt er doorverwezen naar advocaten die aan Spot46 gekoppeld zijn. Dit kan door middel van een telefonisch gesprek of een afspraak op het kantoor van de desbetreffende advocaat.

Telefonisch advies

Spot46 is afgelopen jaar 2.171 keer benaderd via telefoon (bellen en WhatsApp), wat een stijging is ten opzichte van de 1.798 keer in 2022. Het vaakst wordt gebeld voor het maken van een afspraak voor een soa-test. Daarnaast wordt er vaak gebeld met een vraag over wet- en regelgeving. Opvallend is dat er de afgelopen twee jaar een stijging te zien is in de vraag naar huisvesting. Dit is te herleiden naar de krapte op de woningmarkt in Den Haag (Randstad). Ook kan hierop van invloed zijn dat er via online veldwerk meer contact is met ongedocumenteerde sekswerkers die op kinky werkzaam zijn en op zoek zijn naar een betere verblijfplaats.

Ook telefonisch komt het thema welzijn meer ter sprake, net zoals tijdens het inloopspreekuur wordt waargenomen. Tot slot is het opvallend dat er een stijging te zien is in het aantal vragen over mogelijkheden om te stoppen met sekswerk. Een verklaring hiervoor kan zijn dat sekswerkers die in de raamstraten werken benoemen dat geld verdienen op de vergunde werkplekken moeilijker wordt. Zij ervaren een afname van klanten en vermoeden dat zij gebruik maken van online aanbod. In hoeverre dit een trend is zal gemonitord worden.

Website en social media

Spot46 verstrekt via de website en social media (Facebook, Instagram en Twitter) informatie en advies aan sekswerkers. Er zijn in 2023 onder andere berichten geplaatst over het nieuwe spreekuur op dinsdag, een filmavond op de Dag van betaalde liefde (15 februari), hpv-screening, de klankbordgroep en presentaties van netwerkpartners. Net als in 2022 is bij het plaatsen van berichten de focus blijven liggen op inclusiviteit van de LGBTQIA+ gemeenschap.

Het publiek dat deze informatie leest, is breder dan sekswerkers. Eind 2023 had Spot46 587 volgers X (voorheen Twitter), 545 op Instagram en 392 op Facebook. Spot46 is er wederom in geslaagd om op alle social media accounts meer volgers te krijgen. Instagram wordt het best bekeken. De afgelopen twee jaar stijgt het aantal volgers gemiddeld met 20% per jaar. De website is gedurende het jaar 2.900 keer bezocht.

Expertise en kennis delen

In 2023 heeft Spot46 haar expertise en kennis gedeeld door deel te nemen aan de volgende overleggen en bijeenkomsten:

- MSW themabijeenkomst Nederland Vlaanderen, samen met Maatschappelijk Werk
- Overleggen over samenwerking met organisaties, onder andere MenAsWell, PEP en Vluchtelingen-Werk
- Medisch Overleg OngeDocumenteerden (MOOD) Den Haag, samen met Maatschappelijk Werk
- Overleg van Nu Niet Zwanger
- Breedstedelijk Overleg (inzake OngeDocumenteerden) samen met SHOP Asia
- CSG campagne rond hpv-screening
- Brainstorm met Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de opvang van dakloze LGBTQIA+ personen
- Overleg met gemeente Den Haag en andere teams van SHOP over het bereiken van de queer doelgroep
- Deelname aan landelijke overleggen van SWAD in verband met ontwikkelen van een training voor banken
- Deelname aan overleggen van de Klachtenbalie en Ugly Mugs
- Deelname aan de Landelijke ontmoetingsdag carrièreswitchprogramma's
- Bijeenkomsten van de Haagse Hogeschool: Werkplaats sociaal domein, dialoogtafels, Haags verhaal
- Gesprek met de Lucaskerk om informatie te delen over het werk van SHOP en wat SHOP en de kerk voor elkaar kunnen betekenen
- Meet&Greet en Conferentie Wereld Aids dag, georganiseerd door Soa Aids Nederland

Ook deelt Spot46 haar kennis door mee te werken aan interviews, onderzoeken of projecten van externen. In 2023 is Spot46 onder ander geïnterviewd door de politie over de bereidheid van sekswerkers om aangifte te doen en de obstakels die sekswerkers die onvergund werken ervaren bij het in contact komen met de politie. In het kader van dit laatste is tevens via Spot46 een enquête onder sekswerkers in de onvergunde branche verspreid. Ook was er een interview met het Kennisplatform Inclusief Samenleven in verband met hun onderzoek onder sekswerkers met een migratieachtergrond.

Bij Spot46 werken verschillende ervaringsdeskundigen. Zij hebben in 2023 een aantal keer hun kennis en ervaring gedeeld met netwerkpartners en tijdens evenementen. Bijvoorbeeld bij een panelgesprek over seksueel misbruik en uitbuiting bij mannen, georganiseerd door Storytelling Centre en Pakhuis de Zwijger. Ook is er een presentatie gegeven aan medewerkers van het CSG en aan Duitse studenten van de opleiding Social Work.

Netwerk, innovatie en stigma voorbij

Spot46 stimuleert en faciliteert de uitwisseling van kennis en ervaringen met netwerkpartners. Dit doet zij onder andere met een nieuwsbrief, het faciliteren van de Netwerkbijeenkomst en het Haags veldwerkoverleg en deelname aan het Sekswerkplatform. De Netwerkbijeenkomst had als thema 'Bereik MSM en transgender sekswerkers'. Ook door de deelname aan landelijke en internationale expertmeetings, congressen en themabijeenkomsten – die in de vorige alinea zijn beschreven – wordt gewerkt aan het versterken van het netwerk en onderlinge uitwisseling.

Het onderhouden van contact met netwerkpartners hoort ook bij deze activiteit. In 2023 heeft Spot46 frequenter contact gehad met netwerkpartners. Afgelopen jaar zijn – sinds de coronapandemie – weer twee grotere projecten uitgevoerd, namelijk de opening van de expositie Reimagining sexwork in Theater de Vaillant en de conferentie Intimiteit op recept. Hierdoor was er regelmatig contact met netwerkpartners over de samenwerking in deze projecten. Ook heeft Spot46 de afgelopen twee jaar een nauwere samenwerking opgebouwd met de hiv-poli van het HMC Westeinde. Daarnaast is er een aantal nieuwe netwerkpartners bijgekomen, zoals VluchtelingenWerk, Wereldhuis en MenAs-Well, in verband met de grotere focus van Spot46 op de LGBTQIA+ gemeenschap en ongedocumenteerde sekswerkers.

⁹ SWAD is vormgegeven in 2019, onder andere door SHOP als een van de initiatiefnemers. SWAD heeft 21 leden. Tot 1 juli 2023 was SHOP onderdeel van het coördinatieteam van de SWAD. Als alliantielid neemt SHOP deel aan de algemene ledenvergaderingen en aan werkgroep 1: 'Inclusief beleid'.

Hieronder worden de projecten en activiteiten weergegeven die Spot46 in 2023 heeft uitgevoerd:

- **Filmavond op de dag van de betaalde liefde** (15 februari)
- **Veldwerk op Internationale vrouwendag** (8 maart): 350 sekswerkers bereikt met het uitdelen van een attentie
- **Klantenacties in de Doubletstraat en Geleenstraat** georganiseerd in samenwerking met het CSG. Deze actie organiseert Spot46 twee keer per jaar. Klanten van sekswerkers kunnen zich tijdens een Klantenactie laten testen op soa's en worden door middel van het uitdelen van flyers gewezen op het nemen van hun verantwoordelijkheid wat betreft het betalen van een eerlijke prijs, veilige seks en het melden van mogelijke misstanden. Ook is één keer de Week van het condoom georganiseerd. Dit is vergelijkbaar met de klantenactie, waarbij ook sekswerkers getest kunnen worden. Er is aandacht voor deze acties geweest op RTV Discus, Den Haag FM en in de krant (De Correspondent en Trouw).
- **Feestelijk veldwerk op Sex Worker Pride dag** (14 september)
- **Kerstactie:** cadeautjes uitdelen aan de doelgroep tijdens veldwerk en spreekuren
- **Opening expositie Reimagining Sexwork** in Theater de Vaillant op de Internationale dag van de sekswerker. Dit is georganiseerd in samenwerking met Reimaging Sexwork en Theater De Vaillant. De hele maand juni was de foto-expositie hier nog te zien. Ter promotie van de expositie is er een persbericht uitgegaan en social media ingezet. Samen met sekswerkers zijn tassen ontworpen die op 2 juni zijn uitgedeeld aan sekswerkers in onder andere de raamstraten van Den Haag. In de tassen zaten flyers om de activiteit te promoten. Door het bezoeken van de expositie hebben bezoekers kennis kunnen maken met het beroep sexwork en wie sekswerkers zijn. Aan de opening hebben 120 mensen deelgenomen.
- **Conferentie Intimiteit op recept:** georganiseerd in samenwerking met Stichting Voorall. De conferentie had als doel dat 'intimiteit op recept' een plek krijgt op de agenda van de gemeente Den Haag en zorginstellingen. Er waren 34 deelnemers. Naar aanleiding van deze dag verscheen een artikel in de Voorschotense krant, op Nootdorp Telstar-online.nl en in Mensenleven. Dit is het maandblad voor en door blinden en slechtzienden over relaties, seksualiteit en de samenleving.

De laatst genoemde twee projecten zijn uitgevoerd met subsidie van de Sekswerk Alliantie Destigmatisering (SWAD).⁹ Aan de conferentie Intimiteit op recept is ook een financiële bijdrage geleverd door Fonds1818. ●

Projecten en activiteiten Spot46 in 2023

Filmavond op de dag van de betaalde liefde

Veldwerk op Internationale vrouwendag

Klantenacties in de Doubletstraat en Geleenstraat

Feestelijk veldwerk op Sex Worker Pride dag

Kerstactie: cadeautjes uitdelen aan de doelgroep

Opening expositie Reimagining Sexwork

Conferentie Intimiteit op recept

8 Veldwerk

Veldwerk is één van de kerntaken van SHOP. Door middel van veldwerk komen de medewerkers in contact met de actief werkende sekswerkers, vergroten ze de naamsbekendheid van SHOP, geven ze informatie over de verschillende activiteiten, nemen ze de trends en ontwikkelingen binnen de sector waar en signaleren ze eventuele misstanden.

Veldwerk is een belangrijk middel om in contact te komen met sekswerkers die ondersteuning nodig hebben van een sociaal dienstverlener of maatschappelijk werker. Zoals aangegeven in Hoofdstuk 3 Carrièreswitch, wordt tijdens veldwerk – indien iemand dit wenst of daar vragen over heeft – ook de mogelijkheid besproken om te veranderen van werk binnen of buiten de branche. Zo nodig kan er doorverwezen worden naar de jobcoach. SHOP doet zowel online als fysiek veldwerk in de regio Haaglanden en Hollands Midden.

beschikkingen 20221014-80634 en 20220908-61316

Fysiek veldwerk

In 2023 is veldwerk uitgevoerd bij vergunde seksinrichtingen in de regio Haaglanden en Hollands Midden. Het gaat om raamstraten, clubs, privéhuizen en massagesalons. In totaal zijn 1.486 keer sekswerkers benaderd tijdens het veldwerk. Dit is minder vaak dan in 2022 terwijl het aantal keer veldwerk vrijwel gelijk was in beide jaren. Deze daling kan verklaard worden door personeelwisselingen bij SHOP, waardoor er minder sprake was van een vast team dat veldwerk deed. Vaste gezichten zijn belangrijk om contact te krijgen met de sekswerkers en met hun in gesprek te kunnen gaan.

Tijdens veldwerk wordt vooral gesproken met vrouwen (95%), wat logisch is omdat er vrijwel geen vergunde werkplekken zijn voor mannen en transpersonen. De Spaanstalige sekswerkers zijn afgelopen jaar het meest gesproken tijdens het fysieke veldwerk. Het gaat om 40% van het totaal. De tweede grootste groep zijn Roemeense sekswerkers (32%). De overige sekswerkers zijn onder andere Nederlands, Thais en Bulgaars. In Hollands Midden wordt vooral veel met Nederlandse sekswerkers gesproken (45 van de in totaal 68).

Het valt op dat in 2023 het aandeel sekswerkers met de Nederlandse nationaliteit is gegroeid naar 15%, vergeleken met 6% in 2022. Dit komt waarschijnlijk doordat in 2023 vaker een bezoek is gebracht aan clubs en privéhuizen, waar voornamelijk Nederlandse sekswerkers werken. Hetzelfde valt op voor het percentage Thaise sekswerkers, die met name werkzaam zijn in massagesalons (8% in 2023 versus 3% in 2022). Of er ook sprake is van een hoger aantal individuele sekswerkers met de Nederlandse en Thaise nationaliteit, is nog onbekend.

Tijdens het veldwerk worden thema's besproken door het verstrekken van informatie in de vorm van flyers, folders en andere materialen. Afgelopen jaar is dit ook gebeurd voor de hpv-screening campagne van het CSG. Ook worden er condooms, sponsjes en glijmiddel verkocht.

1.486 sekswerkers benaderd tijdens veldwerk in raamstraten, privéhuizen, clubs en massagesalons

Top 3 nationaliteiten

1. Latijns-Amerikaans (569)
2. Roemeens (450)
3. Nederlands (251)

Maandelijks doet het CSG samen met Spot46 soa-outreach in de Doubletstraat en Geleenstraat. In totaal zijn hier gedurende het jaar 86 sekswerkers getest. Ook zijn medewerkers van het team eenmalig meegegaan op soa-outreach van het CSG naar een ontmoetingsplek voor mannen die seks hebben met mannen, met als doel de hulp- en dienstverlening van SHOP en CSG onder de aandacht te brengen. Dit is geen vergunde werkplek en er kan niet vastgesteld worden of hier sprake is van sekswerk. Hier zijn 20 mannen benaderd.

Een signaal dat tijdens het veldwerk naar voren is gekomen, is de lagere bezetting in de raamstraten. Sekswerkers benoemen dat geld verdienen op de vergunde werkplekken moeilijker wordt, omdat zij een afname van klanten ervaren. Een mogelijke reden daarvoor kan de toename van sekswerk dat online wordt aangeboden zijn. De signalen die de medewerkers van SHOP tijdens veldwerk meekrijgen worden gedeeld tijdens het Sekswerkplatform en Haags veldwerkoverleg. Er wordt indien nodig gekeken naar een oplossing.

Online veldwerk

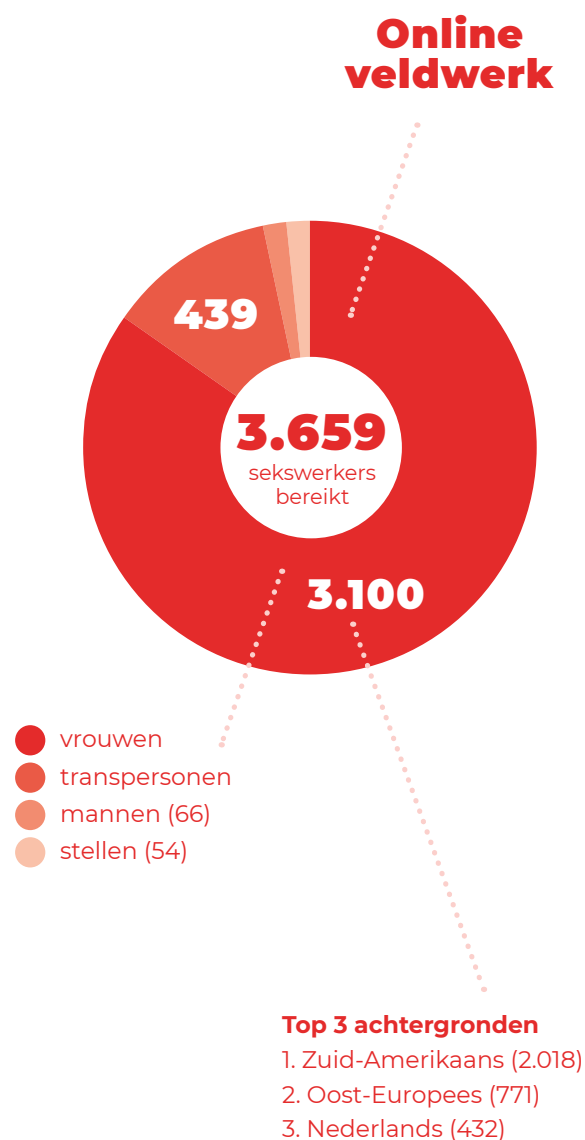
Tijdens online veldwerk zijn in 2023 3.659 sekswerkers benaderd. Dit is een lichte stijging ten opzichte van 2022 toen het er 3.600 waren. Er is contact gelegd door via WhatsApp of sms te reageren op iemands advertentie op Kinky of Sexjobs en te informeren over de dienstverlening van SHOP. Ook zijn er animatie-filmpjes gestuurd om te informeren over specifieke onderwerpen of in het kader van feestdagen.

De grootste groep die benaderd wordt zijn Latijns-Amerikaanse sekswerkers (55%), gevolgd door Oost-Europese sekswerkers (24%) en Nederlandse sekswerkers (12%). Het valt op dat het aantal Latijns-Amerikaanse sekswerkers is toegenomen in vergelijking met 2022, namelijk van 1.738 naar 2.018 een jaar later. Vanuit deze groep kwamen vragen of hoe zij vergund kunnen werken. Bij navraag bleek echter dat dit voor de meesten die de vraag stelden onmogelijk is, omdat zij niet de juiste papieren hebben om in Nederland te verblijven of werken. Anderen zijn transpersoon en het aantal vergunde werkplekken voor hen is maar zeer beperkt.

Het aantal Oost-Europese sekswerkers dat bereikt wordt met online veldwerk is gedaald van 866 naar 771. Ook is er een afname te zien in het aantal Nederlandse sekswerkers dat bereikt wordt, namelijk van 534 naar 439.

Afgelopen jaar zijn minder mannelijke sekswerkers benaderd, omdat door omstandigheden het online veldwerk naar deze groep niet goed van de grond is gekomen. In 2024 zal dit weer opgepakt worden in het kader van SHOP BoysMen. De daling in het aantal bereikte mannen, namelijk 66 in 2023 ten opzichte van 147 in 2022, geeft daarom een vertekend beeld van het daadwerkelijke aantal mannen dat via online veldwerk bereikt had kunnen worden.

Er kwam 350 keer een positieve reactie op een bericht dat iemand via online veldwerk had ontvangen. Slechts 6 keer stuurde iemand een negatieve reactie. De animatieberichten die nu al een jaar gestuurd worden, worden nog steeds warm ontvangen bij de doelgroep. Het is een doeltreffende manier van veldwerk om contact te leggen.

Resultaten per gemeente

Van de advertenties komt de meerderheid (2.139) uit Den Haag.¹⁰ De tweede stad met de meeste adverteerders is Leiden (643). De steden die dan volgen zijn Delft (380) en Zoetermeer (369). Vooral in Zoetermeer is er een grote stijging in het aantal advertenties. Een jaar eerder waren het er namelijk 196. Ook in Leidschendam-Voorburg is in een jaar tijd een flinke stijging te zien, namelijk van 71 naar 203. Deze ontwikkeling wordt komend jaar gemonitord.

Alphen aan den Rijn en Gouda zijn daarna de gemeenten met de meeste advertenties (respectievelijk 134 tot 187). De gemeenten die dan volgen, maar met relatief weinig advertenties gezien het totaal, zijn Noordwijk, Rijswijk, Voorschoten en Teylingen. Hier zijn ongeveer 50 tot 90 advertenties per gemeente. De overige gemeenten in de regio Haaglanden en Hollands-Midden hadden minder dan 30 advertenties.

Signalen en hulpvragen online veldwerk

Via online veldwerk komen verschillende signalen en hulpvragen naar voren. Zo valt op dat het aantal advertenties van cardates (463) verdubbeld is ten opzichte van 2022. Deze cardates zijn tijdens de coronalockdowns – toen sekswerk verboden was – populair geworden. Nu blijkt dat dit aanbod blijft toenemen.

Er is een flinke daling te zien in het aanbod nzc (neuken zonder condoom), namelijk 325 ten opzichte van 586 een jaar daarvoor. Dit aanbod wordt vooral door Oost-Europese vrouwen aangeboden (175 keer) en relatief vaak door transsekswerkers (45 keer). Bij 17 advertenties uit de vergunde sector, bijvoorbeeld seksinrichtingen, worden pzc (pijpen zonder condoom) of wapdates (drugsfeestjes) aangeboden. Dit brengt de vergunning in gevaar, maar lijkt zelden consequenties te hebben.

¹⁰ Als in dit hoofdstuk staat dat iemand uit een bepaalde plaats komt, dan betekent dat dat diegene die plaats in de advertentie heeft staan. Het kan betekenen dat die diegene daar woont en/of werkt. De aantallen per gemeente zijn inclusief verplaatsingen. Dat wil zeggen dat iemand enkele dagen in een gemeente adverteert, vervolgens in een andere gemeente, etc. Het komt ook voor dat iemand advertenties heeft in meerdere woonplaatsen.

Er worden fakeprofielen gesignaleerd, voornamelijk op Sexjobs. Het blijkt dat deze onder andere zijn aangemaakt met als doel emailadressen en telefoonnummers te verzamelen van klanten die erop reageren, om hen vervolgens te spammen of af te persen. Veldwerkers van SHOP hebben ook ervaren dat dit gebeurt. Tot nu toe doet de politie hier weinig mee. Voor sekswerkers heeft dit als gevolg dat klanten meer wantrouwig zijn om een aanbetaling te doen, terwijl dit voor hen een manier is om te controleren of ze te maken hebben met een fakeboeking of politiecontrole.

Vragen die naar voren komen tijdens het online veldwerk gaan vaak over het soa-spreekuur bij Spot46 en mogelijkheden voor PrEP. Ook is er vraag naar de mogelijkheden om vergund te kunnen werken, zoals ook hierboven beschreven is. Sekswerkers zijn afgelopen jaar 156 keer naar aanleiding van online veldwerk in contact gekomen met medewerkers van SHOP. Dit is bijna net zo vaak als het jaar daarvoor. Veelal gaan ze eerst naar Spot46, vanwege de laagdrempelige en praktische dienstverlening. Uit de feedback is gebleken dat sekswerkers het prettig vinden dat hier mensen werken met ervaringsdeskundigheid en die meerdere talen spreken. Indien er sprake is van grotere hulpvragen worden sekswerkers, ofwel via Spot46 ofwel direct, doorverwezen naar Maatschappelijk Werk. Via online veldwerk wordt ook doorverwezen naar SHOP Asia. ●

SHOP Multidisciplinair

In dit hoofdstuk worden de projecten en activiteiten van SHOP beschreven die teamoverstijgend uitgevoerd worden. Ze dragen bij aan het vergroten van de synergie tussen de verschillende teams. Bovendien is een multidisciplinaire aanpak nodig voor de uitvoering van de subsidieopdracht en het behalen van de gewenste resultaten. Daarnaast kunnen deze activiteiten de basis vormen voor innovatie. In dit kader zijn de activiteiten van SHOP BoysMen, de opgerichte Klankbordgroep en de onderzoeken die SHOP doet te plaatsen.

beschikking 20230425-98551

Overleggen en trainingen

Er wordt multidisciplinair gewerkt in het MDO (multidisciplinair overleg) van SHOP dat elke zes weken plaatsvindt. Hier nemen iedere keer verschillende leden vanuit elk team aan deel en worden de ontwikkelingen per team en samenwerking tussen teams besproken. Daarnaast is er het intern veldwerkoverleg waar medewerkers uit verschillende teams deel van uit maken. Ook worden regelmatig activiteiten georganiseerd door verschillende teams, zoals op Internationale vrouwendag en Internationale dag van de sekswerker of tijdens de kerstactie.

Nu Niet Zwanger

Nu Niet Zwanger (NNZ) is een landelijk programma, dat door verschillende gemeenten wordt uitgevoerd, waaronder Den Haag. Sinds 2021 werkt SHOP met de NNZ-methodiek. De methodiek is erop gericht om expliciet met cliënten de thema's kinderwens, contraceptie en seksualiteit te bespreken. De methodiek integreert ook de presentietheorie en motiverende gespreksvoering, waarmee SHOP ervaring heeft. Het doel van NNZ is om aansluiting te vinden bij de cliënt, drempels weg te nemen en vragen goed op te vangen.

In 2023 zijn 50 NNZ-gesprekken met cliënten gevoerd. Dit is een verdubbeling vergeleken met 2022, wat laat zien dat de methodiek steeds meer gebruikt wordt. Afgelopen jaar hebben vijf medewerkers de basiscurcus gevolgd over NNZ-gespreksvoering.

SHOP Boys

SHOP BoysMen bestaat uit een multidisciplinair team met medewerkers vanuit verschillende teams van SHOP. Het team heette voorheen SHOP Boys, maar in 2023 is 'Men' aan de naam toegevoegd. Dit geeft het team een inclusievere naam die aansluit bij de hele groep die SHOP BoysMen wil bereiken.

Het doel van SHOP BoysMen is het bereiken van (ex)sekswerkers die zich identificeren als man, onderzoeken welke hulpvragen er liggen en hen ondersteunen in de eventuele hulp- en ondersteuningsvragen. De subdoelen zijn het vergroten van het aanbod van SHOP voor mannelijke sekswerkers en zichtbaar zijn voor de doelgroep.

In de tweede helft van 2023 heeft SHOP BoysMen een spreekuur/huiskamer opgezet. Deze vindt wekelijks plaats bij Spot46 en is gepromoot via social media, flyers en mond-tot-mondreclame. Er zijn 10 spreekuren geweest met 5 bezoekers in totaal. Naast dit specifieke spreekuur voor jongens/mannen zijn er ook jongens en mannen bereikt tijdens de spreekuren op andere momenten bij Spot46. Er lijken bij Spot46 elk jaar meer mannen bereikt te worden. Zo was het aantal bezoeken van mannen in 2022 82 en in 2023 110.

Vragen die aan bod kwamen gingen over soa-testen, financiën en starten met sekswerk. Tijdens de spreekuren is twee keer aan de hand van een huiskamersetting een thema-avond georganiseerd. Hier komen mannelijke sekswerkers samen en wordt een thema besproken. Eén keer is voorlichting gegeven over PrEP en de andere keer over chemseks. In 2024 zal het spreekuur plaatsvinden op de nieuwe locatie van SHOP, waar nog meer faciliteiten zijn voor het creëren van een huiskamer die kan voorzien in basisbehoeften.

SHOP BoysMen doet veldwerk specifiek onder jongens/mannen. Dit stond in 2023 op een lager pitje, maar in 2024 wordt dit weer opgepakt. Het gaat zowel om online veldwerk als fysiek veldwerk op (mogelijke) ontmoetingsplekken.

Klankbordgroep sekswerkers Den Haag

In de tweede helft van 2023 is vanuit SHOP samen met (ex)sekswerkers uit Den Haag en omgeving de Klankbordgroep voor sekswerkers opgericht. De Klankbordgroep kan gevraagd en ongevraagd advies geven aan de gemeente Den Haag, politie, GGD en overige instanties/organisaties over het Haagse sekswerkbeleid en andere thema's die sekswerkers aangaan.

Om leden te werven voor de Klankbordgroep zijn flyers gemaakt. Ook is dit gebeurd via informatiesessies bij de verschillende teams van SHOP die cliëntcontact hebben en bij De Haven. Andere netwerkpartners zijn geïnformeerd over het bestaan van de Klankbordgroep. Via contact met bestaande klankbordgroepen in Hilversum, Tilburg, Utrecht en Amsterdam zijn tips, ideeën en informatie verzameld voor het vormgeven van de Klankbordgroep in Den Haag.

Vanaf september is er maandelijks een bijeenkomst geweest van de Klankbordgroep met gemiddeld vijf deelnemers per avond. De deelnemers per avond waren niet telkens dezelfde. De Klankbordgroep is nog startende. Het is de bedoeling een kerngroep te creëren waar ruimte blijft voor nieuwe leden om aan te sluiten. Tijdens een bijeenkomst wordt er samen gegeten, onder andere omdat dit kan bijdragen aan het creëren van verbinding tussen de leden.

Tijdens de eerste bijeenkomst hebben leden kennisgemaakt met elkaar en is informatie verzameld omtrent verwachtingen en ideeën voor de Klankbordgroep. Op andere bijeenkomsten is aan de hand van een film met elkaar besproken hoe het verenigen van gelijkgestemden kan helpen bij destigmatisering en is een profielschets gemaakt voor de leden van de Klankbordgroep.

In het kader van het organiseren van samenwerking tussen de gemeente Den Haag en de Klankbordgroep hebben er maandelijks overleggen plaatsgevonden tussen de coördinatoren van de Klankbordgroep en beleidsmedewerkers van de gemeente. Deze gesprekken zijn teruggekoppeld naar de Klankbordgroepleden. Ook zijn twee beleidsmedewerkers van de gemeente aangeschoven tijdens een bijeenkomst. Zij hebben zich voorgesteld en uitgelegd wat zij doen voor de gemeente rondom het sekswerkbeleid.

De Klankbordgroep heeft geadviseerd en feedback gegeven over de documentatie en de vragenlijsten die door Verwey-Jonker Instituut zijn opgesteld ten behoeve van het onderzoek 'Stoppen met sekswerk'.

Trendgericht onderzoek sekswerk

In de tweede helft van 2023 is een onderzoek uitgevoerd naar de ontwikkelingen en trends rond sekswerk en de commerciële seksmarkt in Nederland vanaf het jaar 2000. Eind december 2023 is de uitvoeringsfase volgens plan afgesloten met een concept-rapportage Sekswerk 3.0: Sekswerk tussen beroep en transactie.

Met het onderzoek is beter inzicht verkregen in de trends en ontwikkelingen rond sekswerk. Deze inzichten zijn belangrijk, omdat ze tijdig en toekomstbestendig meegenomen kunnen worden in het beleid, de zorg en het bereik van de zeer diverse groep sekswerkers. De inzichten zijn relevant voor SHOP zelf, maar ook voor de gemeente Den Haag en andere gemeenten en organisaties. ●

SHOP geeft informatie, advies, psychosociale en praktische hulp en biedt opvang

10 Organisatie

SHOP is een stichting en werkt vanuit het Good Governance model van Sociaal Werk Nederland. SHOP heeft een toezichhoudend bestuur. Het bestuur ontvangt een vrijwilligersvergoeding. De dagelijkse leiding van de Stichting is gedelegeerd aan de directeur. In februari 2023 zijn een nieuwe voorzitter, penningmeester en secretaris benoemd en heeft SHOP afscheid genomen van twee bestuursleden. SHOP heeft een Ondernemingsraad (OR).

Formatie, werving en verzuim

Overeenkomstig het landelijke beeld in de welzijnssector heeft ook SHOP last van een hoog verzuim (zie tabel 4). De sectoroverstijgende arbeidsmarktkrapte zorgt er tegelijkertijd voor dat tijdelijke vervangingsplekken of nieuwe vacatures vaak lastig te vervullen zijn. Deze twee factoren maken dat in 2023 de inhuur van externen – meestal op oproepbasis, maar soms ook interim – noodzakelijkerwijs gestegen is. Binnen de meeste teams van SHOP zijn in 2023 personele wisselingen geweest. In het tweede deel van het jaar was het moeilijk ontstane vacatures te vervullen. Dit sluit aan bij wat door Sociaal Werk Nederland is gesignaleerd. Organisaties hebben te maken met hoge uitstroom en er is arbeidsmarktkrapte. De meerderheid van werkgevers heeft moeilijk vervulbare vacatures.

De formatie is afgelopen jaar iets meer op peil gekomen. Op 31 december waren er twee onvervulde vacatures van samen 1,3 fte.

TABEL 3: MUTATIES IN DE FORMATIE

FORMATIE	01 - 01 - 2023		31 - 12 - 2023	
	PERSONEN	FTE	PERSONEN	FTE
OPVANG	17	12,6	15	10,8
MAATSCHAPPELIJK WERK	7	4,6	9	7,1
CARRIÈRESWITCH	3	1,6	4	2,9
ZOCO EN SHOP JEUGD	2	1,6	2	1,6
SHOP ASIA	3	1,3	4	1,7
SPOT46	4	2,7	5	3,3
OVERHEAD	7	5,5	5	4,2
TOTAAL	43	29,9	44	31,6

In de onderstaande tabel wordt het verzuim weergegeven van SHOP in 2023 en de twee voorgaande jaren. In de branche Sociaal Werk branche is het verzuimcijfer circa 7% sowieso hoger dan het landelijke gemiddelde van 4,8%. Daarbinnen is nog een differentiatie te maken. Het verzuimcijfer in instellingen met een 24uurs-opvanglocatie (of soortgelijk) bedraagt ongeveer 9%.¹¹ Hoewel het verzuim van SHOP dan nog steeds flink te noemen is, heeft zich in het laatste kwartaal een dalende trend ingezet.

SHOP pleegt doorlopend inzet om het verzuim te bestrijden. Er is in 2023 een ge-update verzuimbeleid vastgesteld dat medewerkers helpt en stimuleert om actief bezig te zijn met hun herstel. Dit verzuimbeleid is extra onder de aandacht gebracht van de medewerkers. De arbodienst wordt actief ingezet en betrokken bij herstel. Ook is in 2023 een doorlopend medewerkers tevredenheidsonderzoek (MTO) gestart. In dit onderzoek wordt de werkbeleving, psychosociale arbeidsbelasting (PSA), vitaliteit en feedback op functioneren doorlopend gemeten en is er aandacht voor hoe je deze kan verbeteren. Tot slot heeft SHOP een externe vertrouwenspersoon voor medewerkers, die regelmatig bij medewerkers onder de aandacht wordt gebracht.

TABEL 4: VERZUIM

	JAAR 2023	JAAR 2022	JAAR 2021
SHOP	18%	12%	6%

¹¹ Deze cijfers zijn op basis van informatie tot en met het derde kwartaal 2023. De informatie van het vierde kwartaal is op het moment van schrijven nog niet beschikbaar.

Vooruitzichten 2024

SHOP beweegt zich in een dynamisch, breed en specifiek werk- en beleidsveld. De hieronder opgenomen speerpunten komen voort uit de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en het ziekteverzuim en sluiten aan op het Meerjarenplan 2021-2023. Momenteel wordt een nieuwe Strategisch plan voor de periode 2024-2027 opgesteld. Dit plan is geen statisch document. Het biedt een duidelijk kader en wordt jaarlijks geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. SHOP focust zich op de thema's die in de komen periode extra aandacht nodig hebben en waarbij voortdurend naar innovatiemogelijkheden wordt gekeken.

De speerpunten voor 2024 zijn als volgt:

- 🎯 Het vervullen van alle vacatures en het verlagen van het ziekteverzuim.
- 🎯 Certificering van de trainingen van SHOP Jeugd en ZoCo (mensenhandel).
- 🎯 Kwaliteitskeurmerktraject starten conform het traject van Sociaal Werk Nederland.
- 🎯 Doorontwikkeling van SHOP naar een Raad van Toezicht model.
- 🎯 Inspelen op trends en ontwikkelingen met de mogelijkheden die de nieuwe huisvesting biedt, bijvoorbeeld door het faciliteren van gesprekken voor specifieke doelgroepen en het creëren van een degelijke ontmoetings- en trainingsruimte.
- 🎯 Financiële stabiliteit. Ondanks de positieve vooruitzichten voor het jaar 2024 blijft het bestuur zich zorgen maken over de groei van de inflatie en energiekosten. De geringe reserve van SHOP blijft zorgelijk. De organisatie wordt klaargestoomd om ook nieuwe financiële bronnen aan te boren en de kosten zoveel mogelijk te beheersen.

11 Urenrealisatie en Financiële resultaten

Urenrealisatie

In onderstaande tabel wordt de financiële realisatie van 2023 vergeleken met de **beschikte bedragen** van de in de tabel genoemde subsidieregelingen.

TABEL 5: FINANCIËLE REALISATIE 2023

SUBSIDIEREGELING	BESCHIKKING	REALISATIE	BESCHIKKING	
SEKSWERK	OPVANG (LID 2)	20221014-68108	868.772	925.000
	OVERIG (LID 1)	20221014-80634	715.538	625.000
		1.584.538	1.550.000	
MENSENHANDEL	CATEGORIE A / KETENAANPAK	20220908-21392	512.183	525.000
	CATEGORIE B / OPVANG	20220908-57479	302.248	260.000
	CATEGORIE C / ARBEIDSUITBUITING	20220908-16696	59.754	40.040
		874.186	825.040	
CARRIÈRESWITCH		20220908-61316	477.754	466.667
			*116.667	*116.667
		361.087	350.000	
JEUGD	CATEGORIE C / VOORLICHTINGEN EN TRAININGEN	20220902-38778	51.081	35.000
	CATEGORIE E / WARMTE OVERDRACHT EN ZORGOÖRDINATIE	20220902-27192	83.938	115.000
	PZJ EENMALIG: INFORMATIE EN ADVIES	20221201-89426	48.435	30.000
			183.454	180.000
AANVULLENDE PROJECTEN** SEKSWERK EN MENSENHANDEL		20230425-98551	147.760	148.800
BEGROTINGSSUBSIDIE SEKSWERK EN MENSENHANDEL	URENUITBREIDING (COMPENSATIE STIJGING KOSTEN)	20231023-72264	98.240	98.240
	HERHUISVESTINGSKOSTEN	20231023-72264	160.000	160.000
		258.240	258.240	
COMPENSATIE ARBEIDSMARKT- TOESLAG 2022 (INCIDENTELE SUBSIDIE)***		20230321-24370		27.048
TOTAAL			3.409.036	3.339.128

* Dit betreft de 25% cofinanciering, die is ingezet vanuit de subsidie Sekswerk en daarom hier vanaf wordt afgehaald. Zie de toelichting in Hoofdstuk 3.

** Extra subsidie in het kader van PZJ (beschikking 20230425-98551), betreffende de volgende projecten

PROJECTEN	REALISATIE UREN	BESCHIKKING UREN	
SEKSWERK	KLANKBORDGROEP	652	460
SEKSWERK	BOYS/MEN SPREEKuur & HUISKAMER	196	550
SEKSWERK	TRENDGERICHT ONDERZOEK	638	550
MENSENHANDEL	HAAGSE WEEK TEGEN MENSENHANDEL	361	300
		1.847	1.860

***Dit betreft de 1,13% loonkostencompensatie voor het jaar 2022 die SHOP in 2023 van de gemeente Den Haag heeft ontvangen. SHOP heeft deze middelen al in 2022 ingezet, waardoor er voor 2023 geen sprake is van 'realisatie'.

In 2023 is de financiële realisatie van alle subsidies hoger dan de beschikbare bedragen. Zoals aangegeven in de tabel, heeft SHOP in 2023 1,13% loonkostencompensatie voor het jaar 2022 ontvangen van de gemeente Den Haag. Deze middelen zijn ter beschikking gesteld door het Rijk om de midden groepen, die werkzaam zijn in het primair proces in de zorg een meer marktconform salaris te geven. SHOP heeft deze middelen dan ook conform CAO-afspraken in 2022 ingezet voor een arbeidsmarkttoeslag voor deze middeninkomens en al verwerkt in de jaarrekening 2022. De aanvraag is in 2022 ingediend, maar pas in 2023 toegekend. Om die reden vindt verantwoording plaats in de jaarrekening 2023 en jaarrapportage 2023. De realisatie in 2022 was € 27.048.

Financiële resultaten

In onderstaande tabel worden de financiële resultaten weergegeven aan de hand van de realisatie in 2023, de begroting voor 2023 en de realisatie in 2022.

TABEL 6: FINANCIËLE RESULTATEN 2023

	REALISATIE 2023	BEGROTING 2023	REALISATIE 2022
BATEN			
STRUCTURELE SUBSIDIEBATEN	3.003.280	2.910.538	2.794.887
OVERIGE SUBSIDIEBATEN EN FONDSBIJDRAGEN	302.077	56.875	89.070
OVERIGE BATEN	211.827	19.000	26.880
TOTALE BATEN	3.517.184	2.986.413	2.910.837
LASTEN			
PERSONEELSKOSTEN			
• LONEN EN SALARISSEN	1.663.298	1.726.361	1.510.386
• SOCIALE PREMIES EN PENSIOENLASTEN	450.032	474.055	426.317
• OVERIGE PERSONEELSKOSTEN	506.295	242.480	334.462
TOTALE PERSONEELSKOSTEN	2.619.625	2.442.896	2.271.165
HUISVESTINGSKOSTEN	479.533	249.112	265.057
AFSCHRIJVINGSKOSTEN	8.124	11.000	9.225
EXPLOITATIEKOSTEN	73.247	48.000	61.447
VERKOOPKOSTEN	32.638	14.650	21.512
KANTOORKOSTEN	205.810	147.460	196.298
ALGEMENE KOSTEN	109.353	73.295	112.922
TOTALE LASTEN	3.528.330	2.986.413	2.937.626
RESULTAAT (BATEN -/- LASTEN)	-11.146	0	-26.789

Toelichting financiële resultaten

SHOP sluit 2023 af met een gering tekort van € 11.146. Vanuit de resultaatbestemming kan € 23.947 worden onttrokken aan de eerder gevormde bestemmingsreserve voor ontwikkeling van organisatie en personeel. In 2022 en 2023 is uitvoering gegeven aan het door het bestuur vastgestelde programma voor extra deskundigheidsbevordering van het personeel. Na deze onttrekking resteert een positief resultaat van $-\text{€ } 11.146 + \text{€ } 23.947 = \text{€ } 12.801$, dat wordt toegevoegd aan de vrije reserves.

Het boekjaar 2023 is een jaar geworden met veel onverwachte lasten en baten. Vooral het eerste halfjaar was uitdagend vanwege het hoge ziekteverzuim en het niet tijdig kunnen invullen van vacatures door de krappe arbeidsmarkt. Dit zorgde ervoor dat er meer externe inhuur nodig was, hetgeen leidde tot meer personeelskosten dan begroot. De personeelskosten waren ook hoger, omdat bij ziekte niet direct ziekengeld wordt ontvangen. Bij kort verzuim gebeurt dit helemaal niet. Bovendien is inhuur per uur duurder dan eigen personeel en elke wisseling brengt extra inwerkuren met zich mee. Tevens zijn er in het tweede halfjaar enkele nieuwe en niet-begrote projecten uitgevoerd, die extra inzet van personeel met zich meebrachten. De kostenstijgingen vanwege loonkosten als gevolg van loonsverhogingen en inflatie en overige tariefstijgingen zorgen ervoor dat de materiële kosten ook verder bleven stijgen.

In maart 2024 heeft SHOP haar nieuwe locatie aan de Van de Spiegelstraat 9 in Den Haag in gebruik genomen. Hier is het nieuwe kantoor en ook Spot46 gevestigd.

De verbouwing is gestart in het vierde kwartaal van 2023 en voor de verwachte uitgaven zijn subsidie en bijdragen ontvangen van de gemeente Den Haag, de verhuurder Protestantse Diaconie Den Haag en fondsen. Tevens wordt in 2024 € 40.805 van deze uitgaven onttrokken aan een in 2019 gevormd Bestemmingsfonds voor de herhuisvesting, die daarmee ultimo 2024 nihil zal zijn. De totale uitgaven van de herhuisvesting inclusief dubbele huur- en energielasten worden momenteel begroot op circa € 425.000, mogelijk kunnen er bij afwerking nog aanvullende kosten of meerwerkkosten komen.

Deze oorzaken resulteren erin dat de kosten van SHOP in 2023 circa € 540.000 hoger waren dan begroot, verdeeld in € 175.000 hogere personeelskosten en € 365.000 hogere materiële kosten. De hogere personeelskosten zijn te verklaren door de hiervoor genoemde inhuurkosten en invulling van extra projecten. De hogere materiële kosten komen vooral door de herhuisvestingskosten en dubbele huur- en energielasten, die in 2023 circa € 185.000 bedroegen. Daarnaast zorgen de tariefstijgingen en de toegenomen werkzaamheden om de kernactiviteiten uit te voeren ook voor stijging van de materiële kosten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan facilitaire kosten, huur van locaties en voorlichtingsmaterialen.

Om deze uitgaven en ook de nieuwe projecten te financieren zijn er door de gemeente Den Haag en het Ministerie van SZW aanvullende subsidies verstrekt, naast de genoemde financiering van de herhuisvestingskosten. Hierdoor zijn de baten ook aanzienlijk hoger dan begroot, circa € 530.000.

Dit alles zorgt ervoor dat SHOP na onttrekking van een deel van de opleidingskosten voor het personeel nog een bedrag aan de overige reserves kan toevoegen.

Risico's financiële positie en liquiditeit

Het tekort over 2023 zorgt ervoor dat het eigen vermogen ultimo 2023 daalt tot € 267.000, dat is 8,5% van de totale baten na aftrek van de eenmalige bijdragen voor herhuisvesting. Voor 2024 is de al toegekende subsidie hoger dan de subsidiebatens 2023. Dit zorgt voor duidelijkheid voor SHOP over de doelen van de kernactiviteiten en hoe zij invulling dient te geven aan de uitvoering hiervan. De verbeterde bevoorschottingssystematiek voor 2024 (waarbij op € 20.000 na de subsidie volledig in termijnen zal worden ontvangen in 2024) en de afrekeningen die SHOP in 2023 over 2021 en 2022 heeft ontvangen, zorgen ervoor dat SHOP zich in 2024 minder zorgen hoeft te maken over exploitatie en liquiditeit en dat zij zich kan richten op de uitvoering van haar kerntaken.

Maria Scali, Directeur SHOP
April 2024

